

Віталій Мандзін здобув перші очки для України

Солом'яний світ його «Золотих фантазій»

№50 (568), середа 10 грудня 2025 року

Слава Україні! Героям Слава!

Свобода

плюс Тернопільщина Незалежна громадсько-політична газета 8 сторінок

Міністр охорони здоров'я відвідав ключові медзаклади

6 грудня Віктор Ляшко разом із очільниками області і керівництвом департаменту охорони здоров'я здійснив робочу поїздку провідними медичними закладами області.

Мета візиту - оцінити стан матеріально-технічної бази після модернізації та визначити пріоритети розвитку системи охорони здоров'я на 2026 рік.

Обласний онкологічний диспансер

Першим об'єктом став оновлений радіологічний корпус. Міністр оглянув лінійний прискорювач 6 MeV, апарат брахітерапії Sagi Nova, спеціальне приміщення для МРТ з уже змонтованими системами вентиляції, захисту та резервного живлення.

Тернопільська обласна дитяча клінічна лікарня

Тут увагу приділив новій лапароскопічній стійці Karl Storz, на якій уже провели десятки малоінвазивних операцій дітям, 16-зрівному

КТ, що працює з травня 2024 року, новоствореному у 2025-му психіатричному відділенню з 20 ліжками та сучасними умовами, гематологічному відділенню.

Тернопільський центр крові

Оглянув повністю оновлено перший поверх і інклюзивну вхідну групу, санвузол для людей з інвалідністю, нову лабораторію та ресурсну кімнату, спеціальний автомобіль для виїзного забору крові.

Лікарня швидкої допомоги (корпус №3)

Особливо відзначили два підрозділи - реабілітаційний центр "Recovery" з VR-технологіями, кабінетами фізичної та ерготерапії і Центр менталь-

ного здоров'я "Повернення" з мультидисциплінарними командами та кризовим реагуванням.

"Тернопільщина демонструє приклад ефективного використання державних і міжнародних інвестицій у медицину. Наша спільна мета - зробити кожен заклад максималь-

но готовим до викликів воєнного часу", - підсумував Віктор Ляшко.

За результатами поїздки узгоджено план дій на 2026 рік: подальша модернізація, посилення реабілітації та ментального здоров'я, забезпечення резервним живленням і обладнанням.

ДІАГНОСТИКА ЗОРУ у Вашому місті!

12.12 - БУЧАЧ
15.12 - ГУСЯТИН
16.12 - ШУМСЬК
17.12 - ПОЧАЇВ
18.12 - ЛАНІВЦІ
19.12 - ЧОРТКІВ

Прийом за попереднім записом:
0800 331 331
(дзвінки з усіх операторів безкоштовні)

Реклама у газеті «Свобода» - Тел. 0 (68) 932-29-05

Газета Свобода

Найцікавіша і найдоступніша!
ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА 2026 РІК

Тижневик, передплатний індекс 40184

1 місяць	90.00 грн.	6 місяців	440.00 грн.
3 місяці	230.00 грн.	12 місяців	860.00 грн.

У ціні газети враховано вартість поштових послуг: приймання передплати та доставка видання до передплатників

Мільярди на «комунікації» та відсутність підвищення зарплат військовим

Після напружених дискусій і під вигуки "Ганьба!" Верховна Рада ухвалила бюджет-2026. Документ передбачає дефіцит у понад 18% ВВП, суттєві видатки на оборону й соціальну підтримку, але залишає відкритим питання - де взяти сотні мільярдів, яких бракує для його виконання. Нині Закон "Про державний бюджет на 2026 рік" вже скерували на підпис Президенту. Центр громадського моніторингу та контролю розповідає детальніше.

Як ухвалювали бюджет

3 грудня Верховна Рада 257 голосами ухвалила бюджет на 2026 рік. Голосуванню передували численні консультації нардепів з міністрами, а під час самого ухвалення у залі лунали крики "Ганьба!". "Європейська солідарність" та "Батьківщина" не дали жодного голосу за новий кошторис країни, а від "Голосу" кнопку "за" натиснула лише депутатка Таміла Ташева.

Найбільше депутати обурювалися тим, що Кабмін повністю проігнорував правки депутатів щодо підвищення зарплат військовим. Натомість урядовці залишили фінансування програм "Національний кешбек", "Зимова підтримка" та мільярди на "стратегічні комунікації". Опозиція заявила про 68 млрд грн неефективних і популістських видатків та вимагала голосувати за бюджет постійно, аби прибрати такі програми. Однак ця пропозиція більшість відкинула.

Дефіцит бюджету - 1,9 трлн гривень

Доходи бюджету становлять 2 трлн 918 млрд гривень, видатки - 4 трлн 781 млрд гривень. Граничний обсяг дефіциту - 1,9 трлн гривень, що становить 18,5% ВВП. Джерел покриття великої частини цього дефіциту, а саме близько 800 млрд грн - наразі немає. Раніше в уряді сподівалися, що таким джерелом може стати репараційний кредит від ЄС, проте блок не ухвалив остаточного рішення щодо надання коштів.

Закінчення на 4 стор.

Молодь у проєкті «Розумний город. Мікрозелень» заробила свій перший мільйон

Понад 1 млн 25 тис. грн заробили учасники соціально-освітнього проєкту "Розумний город. Мікрозелень". У своїх навчальних закладах школярі вирощують та реалізують корисний продукт - мікрогрін.

За період участі в проєкті, а це двадцять місяців, окрім мільйонного прибутку, діти спрямовують зароблене на благодійність. Зокрема, підтримують збори для військових: уже задонатили майже 170 тис. грн і передали п'ять FPV-дронів.

Проєкт "Розумний город. Мікрозелень" стартував на початку 2024 року в кількох школах, а згодом розширився до 25 навчальних закладів у 18 містах по всій Україні: Вінниці, Києві, Тернополі, Кривому Розі, Львові, Умані, Хмельницькому, Ужгороді, Калуші, Тячеві, Полтаві, Кропивницькому, Звягелі, Шепетівці, Дублянах, Волочеську, Рівному, Великому Глибочку, Мукачеві та Кременці. Нині в проєкті беруть участь 250 школярів.

"Розумний город. Мікрозелень" - це не просто освітня ініціатива, а повноцінний бізнес-конструктор. Тут учні самостійно проходять усі етапи підприємницької

Розумний город мікрозелень

ПЕРШИЙ МІЛЬЙОН ГРН

Ірина СТАХУРСЬКА

діяльності: вирощують продукцію на професійному обладнанні, дотримуючись технологій, ведуть бухгалтерський облік, створюють маркетингові стратегії та втілюють їх, просувають продукцію в соціальних мережах, налагоджують продажі серед місцевих жителів і закладів харчування, реінвестують зароблене та

самостійно розподіляють прибуток. Для "Контінентал Фармерз Груп" проєкт "Розумний город. Мікрозелень" став невіддільною частиною КСВ-стратегії, адже він закладає міцний фундамент для успішного майбутнього країни. Компанія не просто забезпечує школярів обладнанням, навчальними матеріалами

та менторською підтримкою - вона дає молодому поколінню унікальну можливість набути практичного досвіду справної підприємницької діяльності, який стане їм у пригоді в дорослому самостійному житті.

Споживчий коштик

Чи очікується стрибок цін у грудні

Продовольчий коштик українців продовжує колитися: деякі базові продукти різко подорожчали, тоді як інші, навпаки, стали доступнішими. Загалом інфляція на продукти за рік сягнула 14,4 відсотка.

Як змінилися ціни на продукти харчування за рік? Як пише Укрінформ, найбільше здорожчали яйця: +41,9% (за рік +54,6%) - через зростання кормів та експортного попиту, середня ціна десятка - 50-60 грн; м'ясо: +25,2% - свинина та курятина зросли через логістичні витрати та дефіцит; хліб: +16,5% - ефект від зростання енерговитрат на виробництво; фрукти: +22,1% - імпорتنі цитрусові та сезонні ягоди підскочили через логістику.

Є і товари, що подешевшали: овочі: -21,5% (картопля -14%, зелена цибуля вдвічі) - завдяки новому врожаю та знижкам від фермерів, але експерти прогнозують +10-20% у грудні через зберігання; цукор: -6,6% - стабільне виробництво та надлишок; сир: найменше зростання - +2-3% (твердий сир -100 грн/кг), завдяки локальному виробництву.

Економісти очікують стрибка цін у грудні перед святами (+1,5% через генератори та зберігання), але вершкове масло може подешевша-

ти на 30% до нового року.

Як в Україні змінилися ціни на овочі? Найбільше зростає вартість помідорів. На 15 гривень здешевшав кілограм огірків - до 120 гривень. Кабачки так само втратили 15 гривень своєї вартості і коштують 55 грн/кг. Баклажани здешевшали помірно - з 90 до 85 грн/кг.

Маємо масове здорожчання капусти, за винятком білокачанної. Здорожчала брокколи, сніжа, пекінська та цвітна капуста.

Також ще не подорожчали інші овочі борщового набору, такі як морква та буряк. Трішки здешевшали фрукти - яблука, груші та імпортні мандарини. Але, як передбачають фахівці, ціни знову поповзуть вгору перед новорічно-різдвяними святами.

Погода

10 грудня - сильна хмарність, протягом дня та ввечері невеликий дощ. Вітер східний, 3-6 м/сек. Температура повітря вночі та вдень 7 градусів тепла. Атмосферний тиск 736-735 мм рт. ст. Схід сонця - 8.03, захід сонця - 16.17. Тривалість дня - 8.14.

11 грудня - мінлива хмарність, без опадів. Вітер східний, 3-5 м/сек. Температура повітря вночі 7, вдень 8 градусів тепла. Атмосферний тиск 738-737 мм рт. ст. Схід сонця - 8.03, захід сонця - 16.17. Тривалість дня - 8.13.

Арифметика війни

На війні цифра втрач
не дорівнює воїну лише,
Бо за ним його рідні -
у долі своє судочинство -
їх домівка, портрети на стінах -
ті спогади вітер колише,
Колискова, читання казок
І посажене дерево
на подвір'ї дитинства...
Над волоссям бринить Божий світ,
За плечима його білий квіт:
Перший дощ,
Перший сніг,
Сонце зрання,
Перший крок босих ніг,
Перша зустріч,
Кохання...
І батьки вже ніколи
не житимуть так, як колись,
Коли він був живий, нездоланий,
І дружина не житиме так,
як колись,
Коли він був живий і коханий.
На війні - підлі втрати.
Із кожним загинлим
В'яне квіт, гине світ
І сніг хрестовинами сіпле...
Сергій ЛАЗО

«В'яне квіт, гине світ...»

Отець Володимир Заболотний написав: "Офіцер. Капітан... Ти вивчився на ветеринара. Закінчив інститут з військовою кафедрою. Ти розумів, що головним у виконанні наказу є збереження життя своїх солдат. Ти так любив тваринок, а останні чотири роки мав справу зі "звірами у людській подобі..."
"Провести захисника в останню путь прийшли рідні, друзі, побратими, представники влади, духовенства та небайдужі жителі громади. Його жертвність буде прикладом для прийдешніх поколінь..." - повідомили у Заліщицькій міській раді.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять, честь і слава Герою!

"Його життя було сповнене праці та любові до рідної землі"

1 грудня жителі Байковецької, Великоберезовицької та Тернопільської громад віддали останню шану військовослужбовцю, уродженцю села Йосипівка Великоберезовицької громади, мешканцю с. Байківці **Ігорю Євгеновичу РУДОМУ** (13. 11. 1978 р.н.), який загинув 24 листопада під час виконання бойового завдання на Дніпропетровщині.
Світлої пам'яті Ігор "тривалий час проживав у Тернополі, але своє майбутнє прагнув будувати саме тут, у наших Байківцях. Він звів тут дім, у якому разом із родиною жив останні два роки. Саме Байківці стали для нього місцем спокою, сили й надії... Його життя, сповнене праці та любові до рідної землі, назавжди залишиться у пам'яті громади..." - повідомили у Байковецькій сільській раді.
Поховали захисника у Байківцях. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і шана Герою!

"Не плач, це війна, і я мушу вас захищати..."

1 грудня жителі Шумської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, уродженця м. Шумськ, мешканця села Бриків **Олександра Івановича КАНІЩЕВА** (1985 р.н.), який загинув

17 жовтня 2023 р. під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Роботине Запорізької області.
Світлої пам'яті Олександр "Змалку дуже любив село. Усі літні канікули проводив у своїх стареньких дідуся Володимира і бабусі Сабіни. Виконував всю роботу по господарству, не цурався ніякої справи. Після навчання у школі вступив в університет у Рівному, пройшов строкову військову службу у Збройних силах України. Згодом поїхав у Францію. Коли повернувся з-за кордону, служив в АТО. Це був 2014 рік. Отримав статус учасника бойових дій. З початком повномасштабного вторгнення росії в нашу державу, знову взяв до рук зброю - Олександра мобілізували у липні 2023 року. На умовляння рідних ще не поспішати на війну, завжди відповідав: "Мій дідуся зі своїми братами добровільно пішли на війну, як фашисти напали. Тато в перші дні аварії на ЧАЕС поїхав туди, хоч багато його друзів шукали причини не поїхати, і я ніколи ховатися не буду". Спочатку проходив навчання на Рівненському полігоні, а вже з 19 вересня потрапив на бойові позиції... Зустрів свою долю - Наталю. Разом вони створили гарну, міцну родину. Проживали у Бриківі. У подружжя народилася красуня-донечка, і її назвали Сабіною. Молодий тато дуже любив її, казав, що воює за краще майбутнє своєї дитини. Олександр завжди говорив з любов'ю про свою дружину. Був для неї опорою, казав, що Наталя - розумна і сильна жінка, яка витримає все. Маленькій Сабіні було півтора року, як тато пішов на війну. Донечка, коли бачила зображення рідної людини на прапорі, казала, що це її тато, що він воює за свою державу, за українську мову. Олександр завжди був на позитиві. Хоч проходив нелегкі воєнні будні, старався підтримувати рідних. Мамі завжди казав: "Не плач, це війна, і я мушу вас захищати. Я обов'язково повернуся"... Обіцяв, але, на жаль, сталося по-іншому. Важкою і довгою виявилася дорога додому воїна-захисника Олександра Каніщєва. Після 25 місяців надії й очікування рідні отримали сумне сповіщення - ДНК-експертиза підтвердила загибель воїна..." - написала журналістка газети "Новини Шумщини" Мар'яна Паращинець.
"Щиро любив і завжди дбав про свою родину. Після одруження разом із дружиною проживав у селі Бриків. Тут народилася його донечка, яку він дуже сильно любив. Був дуже хорошим, турботливим татом і чоловіком, сином та братом..." - повідомили у Шумській міській раді.
Поховали захисника у Шумську. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і слава Герою!

Зростав сиротою і став патріотом...

2 грудня жителі Байковецької громади провели останньою життєвою дорогою військовослужбовця, уродженця села Лозова **Федора Дмитровича МІЛЯРА** (15. 05. 1993 р.н.), який загинув 21 листопада під час виконання бойового завдання.
Світлої пам'яті Федір був доброзичливим і працьовитим чоловіком. "Федір у сім'ї був наймолодшим. Його дитинство було непростим. Коли не стало бабусі й дідуся, які ним опікувалися, хлопця направили до школи-інтернату. Далі були навчання у коледжі й нелегкі життєві випробування. Федір рано втратив і батьків, а згодом - сестру. І вони з братом Василем залишилися вдох, сиротами. Попри все, він завжди тримався гідно, мужньо, з тихою внутрішньою силою, яку помічали всі, хто його знав. Федір служив в АТО. А коли почалося повномасштабне вторгнення, отримавши повістку, навіть на мить не вагався - пішов захищати рідну землю. Незадовго до цього він одружився, створивши свою маленьку сім'ю. На фронті отримав поранення, підлікувався... і знову повернувся до по-

братимів, бо так веліло серце. Повернутися додому живим йому не судилося... За Федором глибоко сумують дружина Христина, брат Василь, рідні та всі, хто знав цього щирого, світлого хлопця..." - повідомили у Байковецькій сільській раді.
"Пам'ятаємо тебе, Федю, ти завжди був готовий прийти на допомогу. Нехай Бог дарує тобі Царство Небесне..." - написала у соцмережі Миросла Яцина.
Поховали захисника у родинному селі.
Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і шана Герою!

Відлетів до небесних полків, боронячи рідну землю

2 грудня жителі Тернопільської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця прикордонного загону, мешканця м. Тернопіль **Назара Вікторовича КОВАЛЬЧУКА** (7. 07. 1994 р.н.), який загинув 27 листопада під час виконання бойового завдання на Харківщині.
Світлої пам'яті Назар навчався у ТВПУ ресторанного сервісу і торгівлі, вивчав готельно-ресторанну справу у Київському національному університеті культури і мистецтв. Згодом працював кухарем у "Самогонній ресторації", був учасником релігійної спільноти "На Даху", членом і головою Тернопільського обласного осередку ВМГО "Молода Просвіта".
Батько загиблого бійця Віктор Ковальчук розповів телеканалу "Суспільне. Тернопіль": "Він пішов служити разом із двома синами, проте в різні бригади... На початку війни Назар був у Польщі. 24 числа замовив квиток в Україну і вже 25 був тут, а 26 - в частині. Був у Бахмуті з жовтня 2022 року аж по липень 2023 року. Всі знають, що там було пекло, але він вижив".
"Назар був кращим з нас. Коли треба було, брав відповідальність на себе. Цими днями особливо згадую час, коли з "Молодою Просвітою" та спільнотою "Знамення" разом робили вертеп, співали коляди, робили вечорниці в Тернополі та в багатьох містах по всій Україні. Я розмовляв з ним кілька місяців тому після його поранення. Навіть тоді в нього була сильна жага до боротьби", - зазначив для "Суспільного. Тернопіль" Назарій Біляк.
Анна Зварич у соцмережі написала: "Низько і молитовно схилимо голову і серця перед родиною, у якій батько та двоє його синів разом боронили нас, боронили Україну на передовій. Ця родина - справжня, патріотична, об'єднана не лише кровними зв'язками, а й глибокою любов'ю до своєї землі, до кожного з нас... На жаль, один із них віддав своє життя, здійснивши найбільшу жертву в ім'я свободи".
Поховали захисника на Пантеоні Героїв Микулинського кладовища у Тернополі.
Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і шана Герою!

Добровольцем пішов захищати Батьківщину

3 грудня жителі Великогаївської громади провели останньою життєвою дорогою військовослужбовця, старшого стрільця-оператора, мешканця села Великі Гаї **Володимира Васильовича ДЕМЧИШИНА** ("Артас"; 30. 07. 2001 р.н.), який загинув 9 липня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Новомихайлівка на Донеччині.
Світлої пам'яті Володимир "народився та виріс у Великих Гаях, тут закінчив школу. Пізніше - технічний університет у Тернополі. Пара-

льно хлопець навчався у Польщі. У лави ЗСУ пішов у березні 2024-го добровольцем. Командування відправило воїна в Англію, пройшовши військове навчання, він повернувся захищати Україну. 9 липня 2025 р. батьки отримали сповіщення, що їхній Володя - зник безвісти. Майже 5 місяців болючого очікування тривожили родину та громаду, і лише зараз підтвердилося, що Володимир Демчишин загинув... Щиро співчуваємо мамі Оксані, татові Василю, сестрі Тетяні, бабцям Марії і Надії, дідусяві Петру і всій родині..." - повідомили у Великогаївській сільській раді.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і слава Герою!

Важкі поранення підірвали здоров'я

3 грудня жителі Озернянської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, уродженця села Воробіївка, що на Зборівщині, **Юрія Вікторовича ПЕТРОВА** (27. 04. 1989 р.н.), серце якого перестало битися 1 грудня.
"Від початку повномасштабного вторгнення росії Юрій присвятив своє життя захисту України. Протягом двох років він гідно ніс службу у Збройних силах, виявляючи мужність та відвагу. На жаль, важкі поранення, отримані під час бойових завдань, підірвали здоров'я та призвели до інвалідності... Юрій був справжнім Героєм, який віддав своє життя за мир та спокій України..." - повідомили в Озернянській сільській раді.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і слава Герою!

Понад три роки вважався безвісти зниклим

4 грудня жителі Товстенської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, стрільця-санітара десантно-штурмового відділення, мешканця села Шипівці, що на Заліщищині, **Василя Михайловича ВЕРБІЦЬКОГО** (3. 04. 1973 р.н.), який загинув 21 червня 2022 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Підлісне Северодонецького району Луганської області.
Світлої пам'яті Василь "понад три роки вважався безвісти зниклим. Це був надзвичайно важкий і виснажливий період для родини та громади. Кожен день усі жили між надією і тривогою, вірили в диво, молилися, щоб Василь відгукнувся, щоб повернувся додому живим. Кожна новина вселяла крихту сподівання, що Василь все ще серед живих, що доля зберегла його. Та, на жаль, гірка правда, яка відкрилася, стала невимовним боєм для всіх..." - повідомили у Товстенській сільській раді.
"Ти був таким життерадісним... був музикантом... За що б не брався, все приносило людям радість..." - написав у соцмережі о. Володимир Заболотний.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і шана Герою!

Був відважним воїном

4 грудня жителі Зборівської громади провели останньою життєвою дорогою військовослужбовця, мешканця села Млинівці **Олександра Степановича РИЖОГО** (15. 05. 1982 р.н.), який загинув 27 листопада під

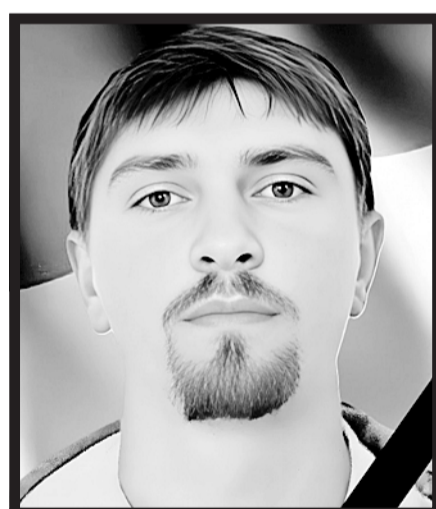
час виконання службових обов'язків у Запорізькій області.
Світлої пам'яті Олександр був сміливим і відважним воїном.
"Висловлюємо щірі та найглибші співчуття його матері Марії Петрівні, рідним і близьким. Нехай Господь дарує сили пережити цей тяжкий час, а світлий спомин про Олександра залишається в серцях усіх, хто його знав..." - повідомили у Зборівській міській раді.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і слава Герою!

Загинув на Курщині

4 грудня жителі Великодеснянської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, водія кулеметного взводу, мешканця села Шкроботівка, що на Шумщині, **Василя Миколайовича ВАВІЛІНА** (6. 03. 1986 р.н.), який загинув 24 жовтня 2024 р. під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Веселе Курської області.
Світлої пам'яті Василь "був призваний на службу 25 лютого 2022 року... Він понад рік вважався зниклим безвісти, рідні сподівалися, що живий, але дива не сталося..." - повідомили у Великодеснянській сільській раді.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і слава Герою!

"Чекаю тільки я, бо більше нема кому..."

5 грудня жителі Лановецької громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, стрільця-снайпера однієї із військових частин, мешканця м. Ланівці **Віталія Ігоровича НАНЮКА** (3. 09. 1994 р.н.), який загинув 15 липня 2023 р. під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Григорівка Бахмутського району Донецької області.
Світлої пам'яті Віталію понад два роки вважався зниклим безвісти.
"Два роки і місяць надії і сподівань...віри..., що повернеться додому сирота. Не мав ні дружини, ні дітей... Ти був добрим, чесним, трудолюбивим хлопцем, хто просив - завжди допомагав... Пішов захищати Україну... Був сміливим і безстрашним. Рятуював своїх побратимів, зваливши на свої не такі вже сильні плечі, хоч сам був поранений... Зник безвісти в Донецькій області під час виконання бойового завдання... Чекаю тільки я, бо більше нема кому... Казав, тьотя, тільки не плач за мною... Як загинув, то не плач..." - написала у соцмережі Наталя Джус.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам...
Вічна пам'ять і шана Герою!

Закінчення на 4 стор.

Свобода
Головний редактор Тарас Савчук
Відповідальний секретар Віктор Уніят
Літературний редактор Наталя Гавришко
Редактор відділу Галина Вандзелька
Бухгалтерія Галина П'ятикська
Рекламний відділ Оксана Волошина
Індекс видання: 40184.
E-mail редакції: reklama-svoboda@ukr.net, svoboda-te@ukr.net. Сайт: svoboda.te.ua
Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua. Замовлення № 1787. Тижневий тираж 9202
Висловлювані авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Літнина трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Газета виходить з жовтня 1990 року
Ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R30-02865
Рішення Нацради України з питань телебачення і радіомовлення №571 від 29.02.2024 р.
46008, м. Тернопіль, вул. Торговиця, 11, ТОВ «Редакція газети «Свобода»
р/р UA8630033500000026000624332 в АТ «Райффайзен Банк» м.Київ, МФО 300335, код 21157527
Журналісти: тел. 0 (352) 23-55-02
Реклама: тел. 0 (68) 932-29-05

«Тернопільщина у філателії»: від написання до визнання

Торік було створено та надруковано колективну монографію "Тернопільщина у філателії". Авторський склад: нандидат економічних наук, директор ТОВ "МТ ПБС" Михайло Тимошик, студентка факультету мистецтв ТНПУ ім. В.Гнатюка Ольга Повстюк, доктор історичних наук, професор ТНПУ ім. В.Гнатюка Микола Москалюк.

Перша презентація видання відбулася у Тернопільському краєзнавчому музеї у 2024 році, наступна - у лютому 2025 року у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В.Гнатюка.

19-22 червня 2025 року у Чехії відбулася Національна філателістична виставка з міжнародною участю Liberes 2025. Україна була представлена у літературному класі монографією "Тернопільщина у філателії". Робота оцінена журі у 87 балів та удостоєна золотої медалі.

4-6 липня 2025 року у м. Згожець (Польща) відбулася Міжнародна філателістична виставка Zgozelec '25. У ній взяли участь представники Тернопільського обласного товариства філателістів ім. І. Чернявського АСФУ.

У класі філателістичної літератури було експоновано монографію "Тернопільщина у філателії". Набрало 79 балів, представники України отримали Велику позолочену медаль.

Цікаву і багатогранну книгу було представлено і на регіональній юнацькій філателістичній виставці "Медобори" (9-14 жовтня) у с. Вікно Чортківського району. Організаторами виставки виступили музей В. Федоровича у Вікні та Тернопільсь-

ке обласне товариство філателістів. Це перша у нашій області філателістична виставка, визнана Укрпоштою та Асоціацією філателістів України. Журі - Ігор Паньонко (Львів), Анатолій Мицак (Калуш), Василь Дідух (Тернопіль).

У рамках виставки відбулося спецпогашення штемпелем "Юнацька філателістична виставка "Медобори", с. Вікно, 46439, Тернопільська обл." (дизайн - Оксана Єднорович).

Учасників виставки привітали: начальник Управління філателістичної продукції АТ "Укрпошта" Наталія

Мухіна, президент АСФУ Дмитро Френкель, академік Михайло Андрійчук, депутат Тернопільської обласної ради Михайло Тимошик, комісар виставки Сергій Ткачов, голова Рівненського обласного відділення АСФУ, сержант ЗСУ Андрій Колошин. Молоді експоненти отримали багато цікавих призів від організаторів та меценатів: медалі, дипломи, каталоги виставки; від АТ "Укрпошта" - буклети з марками; від Володимира Болешука та руху "Зарваницька ініціатива" - книжки Андрея Шептицького "Як будувати рідну хату"; від Андрія Колошина - конверти, відправлені із Сумської та Курської областей;

а також ексклюзивні буклети з неперфорованими номерними блоками "Наступний Золотий м'яч - твій!", випуск яких відбувся завдяки Андрію Колошину (Рівне), Олексію Фурману (Київ), Володимир Солюгову (Пирятин), Миколі Киричку (Суми), Михайлу Тимошику (Тернопіль).

14-16 листопада у місті Тімішоара (Румунія) відбулася Національна філателістична виставка з міжнародною участю Timfilex 2025. Україна на цьому поважному форумі була представлена монографією "Тернопільщина у філателії". Журі високо оцінило працю тернопільських філателістів-науковців: 86 балів та золота медаль виставки.

19-23 листопада в Одесі відбулася XXI Національна філателістична виставка "Укрфілекс 2025", присвячена Дню Гідності та Свободи. Тернопільське обласне товариство філателістів ім. І. Чернявського АСФУ на виставці представило п'ятьма експонатами. Журі високо оцінило роботи тернополян. Зокрема, позолоченою медаллю нагороджені Ольга Повстюк, Михайло Тимошик, Микола Москалюк за експонат "Тернопільщина у філателії", що був виставлений у літературному класі.

Підходить до завершення рік. Для тернопільських філателістів він був більш, ніж вдалим. За всі роки існування цього товариства цьогорічні здобутки були найвагомішими. Як мовиться, нових звершень і перемог.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Живе коріння

3 грудня в Тернопільському обласному художньому музеї відбулося відкриття виставки творчих робіт учасників Тернопільського осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України "Живе коріння".

Назва виставки глибоко символічна. Вона нагадує нам, що народне мистецтво - це не музейний експонат і не застигла традиція. Це - жива енергія, що проростає у сучасності. Наші корені - не про минуле, а про безперервність. Вони живі доти, доки ми їх плекаємо, підтримуємо і творимо на їхній основі нове.

Майстри Тернопільщини відомі своїми талантами далеко за межами краю. У їхніх роботах - неповторний колорит нашої землі, філософія праці, гармонії і добра. Вишивка, кераміка, деревообробка, писанкарство, льялькарство, витинанки, декоративний розпис, бісероплетіння та багато інших технік - усе це свідчить про різноманіття нашої культурної спадщини і про неймовірну силу творчого духу людей, які її зберігають і примножують.

На виставці 45 майстрів представили 127 творів, а також проєкт "Вишиті сорочки Тернопільщини: від минулого до сьогодення". У кожному виробі - душа майстра, вкладена у матеріал, форму, орнамент, колір. І водночас - це місток у майбутнє, можливість показати молодому поколінню, що народне мистецтво залишається сучасним, актуальним і надзвичайно важливим.

У час війни народне мистецтво набуває ще глибшого сенсу. Воно стає не лише частиною культурної спадщини - воно стає опорою та силою, що допомагає встояти. Коли країна переживає великі випробування, особливо важливо мати точку внутрішньої рівноваги, яка нагадує нам, хто ми є, звідки родом і за що боремося.

Такі виставки сьогодні - не про-

сто культурні події. Це спосіб зберегти нашу духовну рівновагу, підтримати людей, зцілити поранені серця, нагадати, що краса і культура - це наш внесок у перемогу. Адже перемога - це не лише сила зброї, а й сила духу, яку народ черпає у своїх традиціях.

З вітальними словами на вернісажі виступили: директор департаменту культури та туризму ТОВА Світлана Байталюк, директор Тернопільського обласного центру народної творчості Володимир Вермінський, в.о. директора Тербовлянського фахового коледжу культури та мистецтва Олена Ткачук, голова Тернопільського осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України Ульяна Джигринюк, Тетяна Охрицька та Світлана Галушак - учасниці проєкту "Вишиті сорочки Тернопільщини: від минулого до сьогодення".

Нехай ця виставка стане для нас нагадуванням: наше коріння справді живе. І доки ми його плекатимемо, доти житиме й наша культура, наша ідентичність, наша Україна.

Ольга ВАВРИК,
заступник директора ТОХМ
Фото: Оксана Мацьків

Митрополит Нестор здійснив архіпастирський візит та освятив престол

У день вшанування пам'яті святиителя Миколая Чудотворця, 6 грудня, митрополит Тернопільський і Кременецький Нестор з архіпастирським візитом відвідав парафію в селі Богданівка Підволочиського благочиння.

На запрошення настоятеля храму святиителя Миколая Чудотворця протоієрея Андрія Осадчука архієрей звершив Божественну літургію. Крім настоятеля, Його Вископреосвященству співслужили Підволочиський благочинний протоієрей Тарас Махніцький, Волочиський благочинний Хмельницької єпархії протоієрей Миколай Фатич, завідувач єпархіальної канцелярії протоієрей Володимир Зубілевич, запрошене духовенство.

По завершенні Богослужіння митрополит Нестор привітав всіх зі святом. З благословення Митрополита Київського і всієї України Епіфанія архієрей нагородив жертводавців та парафіян орденами та благословенними грамотами. Опісля архіпастир вручив солодкі

подарунки наймолодшим парафіянам. 7 грудня у храмі на честь святиителя Миколая Чудотворця с. Колиндяні Чортківського благочиння відбулося святкове Богослужіння. Митрополит Тернопільський і Кре-

менецький Нестор звершив чин освячення престолу і очолив Божественну літургію.

Його Високопреосвященству співслужили митрополит Переяславський і Вишньвський Олександр, архієпископ Вишгородський Агапіт,

Чортківський благочинний протоієрей Євген Махніцький, настоятель храму протоієрей Андрій Стрільчук, запрошене духовенство.

Митрополит Нестор нагородив жертводавців і найактивніших парафіян благословенними грамотами.

Костюмовані екскурсії у «Лемківському селі»

Для цього на Монастирищині використовують автентичні костюми, що пошили завдяки грантовій підтримці міжнародних партнерів та співфінансуванню з обласного бюджету.

За словами директора музейного комплексу Віри Дудар, завдяки проєкту "Зберегти пам'ять. Від лемківського костюма до збереження етносу" була змога пошити вісім автентичних костюмів.

Загалом у музейній фондозбірці є багато лемківських костюмів. Тут є чудова подарована колекція Вільяма Джулі. Оскільки не можна одягати експонати, пошили ці репліки, аби через лемківський костюм рекламувати та популяризувати лемківську культуру. Не дати згубитися у часі лемківським корінням.

За словами Віри Дудар, в музеї провели кілька перших костюмованих екскурсій.

Багатьом цікаво побачити колоритний лемківський стрій. Кожен охочий може поміряти костюм та відчути себе лемком. А також зробити в цьому костюмі фото на згадку.

Відзначили премією імені Лучаковського

З нагоди Дня місцевого самоврядування в Українському Домі відбулися урочистості, під час яких відзначили кращих жителів громади премією імені Володимира Лучаковського. Нагороду присуджують за вагомих внесок в інноваційний, науковий, суспільний, громадський і культурний розвиток, а також за формування позитивного іміджу міста Тернополя.

Міський голова Тернополя Сергій Надал вручив дипломи та грошові премії - 30 тис. грн у трьох номінаціях: • "Майбутнє створюється сьогодні" - Наталії Перехрист, переможниці національної премії Global Teacher Prize Ukraine 2025 у номінації "Вчитель інформатики". Ната-

лія поєднує у своїй роботі цифрові технології, методики STEM та освітні інновації. Вона є амбасадоркою EU Code Week від України та організаторкою шкільного Євроклубу Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №23.

• "Культурний спадок нації" - Олені Грицай, заступниці директо-

ра Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола, висококваліфікований педагогині, організаторці мистецьких проєктів та дизайнерці. Серед її досягнень - участь та перемоги у міжнародних конкурсах.

• "Інноваційний прорив року" - Марку Лаврину, 2008 року народження, винахіднику, інженеру, розробнику, організатору виробництва безпілотних систем, розробнику системи радіоелектронної боротьби, антидронових рішень, лазерних систем, портативних енергетичних систем та електробайків.

Василина Вовчанська - лауреатка Міжнародної премії

Василина Вовчанська - знала тернопільська поетеса, прозаїк, дитяча письменниця, педагог, член НСЖУ, НСПУ, лауреат премії журналу "Літературний Тернопіль" та Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. Братів Богдана та Левка Лепких, Міжнародного літературно-краєзнавчого конкурсу ім. Мирона Утриска, авторка багатьох наукових статей та навчально-методичних посібників, збірок поезій "Фестини", "Кохайте жінку", "Сонячний дзвіночок" (для дітей), "На острівцях долонь", "Келих дня", "Гортаю різнобарвні дні"; прози - "Погар чорниць", "Відлуння грому" у співстворстві з Б. Мельничуком, "Надщерблене щастя" та книжечки гумору "Мовте рецептуру".

Нещодавно Василина Вовчанська стала лауреаткою Міжнародної премії імені Григорія Сковороди - за значний внесок в розквіт української літератури. Як зазначила В. Вовчанська у соцмережі Фейсбук: "Подарунок від святого Миколая! Щиро дякую голові оргкомітету Олександрі Морозу та голові журі Михайлу Шевченку, за увагу до моєї скромної літературної праці".

Редакція газети "Свобода" вітає друга нашого видання та активну дописувачку п. Василю і зичить їй творчого натхнення та нових здобутків на літературній ниві.

Герої не вмирають

«В'яне квіт, гине світ...»

Закінчення. Початок на 2 стор.

Лише пів року захищав Україну...

5 грудня жителі Великогаївської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовцю, водія-електрика, мешканця села Красівка Михайла Тарасовича КОПАЧІВСЬКОГО (27. 02. 1972 р.н.), який загинув 9 липня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Костянтинівка на Донеччині.

Світлої пам'яті Михайло "лави ЗСУ поповнив 27 травня 2025 року. Рівно пів року Михайло захищав Україну... Уся громада сьогодні сумує з найріднішими Михайла - матір'ю Марією, сестрами Галиною і Оленою, синами Тарасом і Михайлом, усією родиною..." - повідомили у Великогаївській сільській раді.

Поховали захисника у рідному селі. Широ співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Поховали на Івано-Франківщині

6 грудня жителі Підгаєцької та Івано-Франківської громад віддали останню шану військовослужбовцю, стрільцю-оператору механізованого відділення, уродженцю м. Галич, мешканцю м. Івано-Франківськ, старшому солдату Петру Ярославовичу СЕГІНУ (5. 05. 1987 р.н.), який загинув 23 серпня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Георгіївка Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Петро "народився в місті Галич, що на Івано-Франківщині. У п'ятирічному віці втратив батька. Коли перейшов у сьомий клас, разом із родиною переїхав на батьківщину матері - до с. Мужилів на Підгаєччині. Тут жив із бабусею та сестрою, тоді як мама була змушена виїхати за кордон. Після закінчення 9 класів Мужилівської школи у 2003 р. вступив до Центру професійно-технічної освіти в Тернополі. У 2008 р. проходив службу у військах "Барс". У 2011 році одружився і переїхав до Івано-Франківська, де разом із дружиною виховував сина і доньку", - повідомили у Підгаєцькій міській раді.

"...Люблячий чоловік, батько двох наших чудових дітей та вірний друг. Людина, яка ніколи не відмовила в біді, яка завжди була поруч і яку всі щиро поважали. Він завжди був усміхненим та налаштованим на світле майбутнє, вмів вислухати і почути, підтримати та розрадити, людина зі щирою душею і відкритим серцем, якого я з гордістю називаю своїм Чоловіком. Його пісні і жарти досі звучать у наших серцях..." - написала у соцмережі його дружина Оля.

Поховали захисника на Алеї Героїв у селі Чукалівка Івано-Франківської міської ради.

Широ співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і шана Герою!

Був добрим сім'янином, люблячим батьком

6 грудня жителі Коропецької та Івано-Франківської громад віддали останню шану військовослужбовцю 141-ї окремої механізованої бригади, уродженцю села Бобрівники, що на Монастирищині, мешканцю селища Коропець Івану Петровичу ГАСЯКУ (16. 07. 1982 р.н.), який загинув 28 листопада під час виконання бойового завдання.

Світлої пам'яті Івана рідні та близькі згадують як доброго, щирого і працьовитого чоловіка.

"Відважний захисник, добрий сім'янин, люблячий батько... Свого часу мої батьки були хорошими друзями з родиною Яремчуків, до якої Іван приєднався... Ходили один

до одного в гості та підтримували... Наші діти Роман та Діма і досі міцно дружать...

За кермо сідав і рятував життя. Війна тенета смерті розстеляла й його авто настигнути змогла. Життя у торбу жадбно складала,

Та зловтішалась, коли плакала рідна, Коктейлі смерті хтиво випивала, Скрегочучи від слова "сирота". Життя косити їй надали право й платити мито з кожного гроба...

Гребути вельможі срібняки криваві! Мій край чекає на щиті захисника...

"...Квітник зір миловав, Переливи бурштину жевріли. В молитовнім куточку До Бога зверталась вдова. Два дорослі сини поминальну свічу запалили, Листям парк шелестів: "Понад хмари здіймусь до Різдва", - написала у соцмережі Оксана Пилецька-Соп'як.

"Висловлюємо щирі співчуття рідним, дружині Оксані, синам Дмитру та Роману, матері Галині, братам Любомиру та Володимирі, усій скорботній родині, близьким, друзям, побратимам Героя..." - повідомили у Коропецькій селищній раді.

"Ще тиждень тому родина раділа присутності батька і чоловіка, а сьогодні чорна звістка назавжди осиротила їх. Господи, дай родині сили перенести цей біль..." - написала у соцмережі Галина Коломієць. Поховали захисника у с. Микитиці Івано-Франківської міської ради.

Широ співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

В. Н.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 02.12. 2025 року м. Тернопіль № 888/01.02-01

Про скасування карантинного режиму щодо західного квіткового трипсу

Відповідно до законів України "Про місцеві державні адміністрації", "Про карантин рослин", указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022, "Про введення воєнного стану в Україні" та № 68/2022, "Про утворення військових адміністрацій", від 20 жовтня 2025 року № 793/2025, "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні", враховуючи лист Головного управління Держпродсповислужби в Тернопільській області від 18.11.2025 № 06.2/3768-25, з метою скасування карантинного режиму західного квіткового трипсу (Frankliniella occidentalis Perg):

1. Скасувати карантинний режим щодо західного квіткового трипсу, запровадженого розпорядженнями голови обласної державної адміністрації від 15 жовтня 2007 року № 669, "Про запровадження карантинного режиму" за адресою вул. Текстильна, 18, м. Тернопіль, на території тепличного господарства СПД-ФО Хорош І.Я. площею 0,4 га.

2. Головному управлінню Держпродсповислужби в Тернопільській області забезпечити оприлюднення цього розпорядження відповідно до чинного законодавства.

3. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження голови обласної державної адміністрації від 15 жовтня 2007 № 669, "Про запровадження карантинного режиму".

4. Це розпорядження набуває чинності з дня, наступного за днем його опублікування в офіційному друкованому виданні та на офіційній інтернет-сторінці центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері карантину рослин.

5. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступника начальника обласної військової адміністрації згідно з розподілом обов'язків.

Начальник військової адміністрації В'ячеслав НЕГОДА

Мільярди на «комунікації» та відсутність підвищення зарплат військовим

Закінчення. Початок на 1 стор.

Безпека та оборона

На сектор безпеки й оборони скерували 2 трлн 806 млрд гривень (27,2% ВВП). З них на зарплату військових - 1 трлн 273 млрд гривень. На озброєння та військову техніку - 709 млрд гривень.

Окремо на ветеранську політику передбачено 19 млрд грн. Це на 6,3 млрд грн більше, ніж цього року. Серед витрат - 5,7 млрд грн на компенсацію житла ветеранам з інвалідністю I та II груп, 4 млрд грн - на підтримку ветеранів, майже 3 млрд грн - на фахівців із супроводу, понад 1 млрд грн - на створення ветеранських просторів.

Витатки на освіту

На освіту в бюджеті заклали 278,7 млрд грн (+79,8 млрд грн до 2025 року). Передбачено поетапне зростання зарплатних плат для освітян: з 1 січня - на 30% та з 1 вересня - ще на 20%.

14,4 млрд грн заклали на безкоштовне шкільне харчування. 6,6 млрд грн - підвищення вдвічі академічних стипендій за вересня. 2,1 млрд грн - придбання 14,1 млн підручників для 4-х і 9-х класів.

Охорона здоров'я

На охорону здоров'я у бюджеті скерували 258,6 млрд грн (+38,8 млрд грн до 2025 року). Зокрема, 191,6 млрд грн піде на програми медичних гарантій, 41 млрд грн - підвищення зарплат лікарям первинної та екстреної медичної допомоги до 35 тис. грн; 8,7 млрд грн - безкоштовні ліки, зокрема для лікування серцево-судинних захворювань, цукрового діабету та інших хронічних захворювань; 15,2 млрд грн - централізовані закупівлі ліків; 10 млрд грн - нова програма перевірки стану здоров'я для людей віком від 40 років.

Соціальна підтримка

Державний бюджет на 2026 рік передбачає 468,5 млрд грн фінан-

сування Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України. З них виплата пенсій - 251,3 млрд грн; підтримка громадян у складних життєвих обставинах - 102,7 млрд грн, зокрема: 9,2 млрд грн - базова соціальна допомога; 48,4 млрд грн - підтримка ВПО.

Також держбюджет передбачає підтримку сімей з дітьми в сумі 52,7 млрд грн, зокрема 24,5 млрд грн спрямовується на запуск нових програм: одноразова виплата при народженні дитини - 50 тис. грн; щомісячна допомога для догляду за дитиною до однорічного віку - 7 тис. грн; щомісячна допомога для догляду за дитиною від року до трирічного віку "Єсясла" у разі виходу батьків на роботу - 7 тис. грн; надання одноразової грошової допомоги учням перших класів "Пакунок школяра" - 5 тис. грн.

Крім того, на соціальний захист осіб з інвалідністю спрямують 9,9 млрд грн; на субсидії та пільги - 42,3 млрд грн; на розвиток системи соціальних послуг - 2,4 млрд грн; на інші соціальні виплати - 2,1 млрд грн.

Зростання прожиткового мінімуму

У бюджеті на 2026 рік уряд передбачив збільшення соціальних стандартів - вперше з 2023 року. Мінімальна зарплата має зрости з 8 000 грн до 8 647 грн. Загальний прожитковий мінімум - з 2 920 грн до 3 209 грн, прожитковий мінімум для працездатних осіб - з 3 028 грн до 3 328 грн; прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, - з 2 361 грн до 2 595 грн (+9,9%).

Критика бюджету

Головна претензія до бюджету від представників різних депутатських фракцій - документ не передбачає підвищення матеріального забез-

печення військових. В "Європейській Солідарності" цю ситуацію назвали неприйнятною. "Не може існувати бюджет у воєнний час, де уряд закладає мільярди на комунікації, марафони, але не закриває потреби фронту", - заявила народна депутатка Ірина Герашенко.

Нардеп Ярослав Железняк ("Голос") звернув увагу, що навіть без підвищення зарплат військовим на наступний рік не вистачає мінімум 180 млрд грн на їхнє грошове забезпечення. "Загалом дірка на армію - 300 млрд грн, порівняно з цим роком", - попередив Железняк.

Критикують бюджет і за надто щедри соціальні видатки, особливо при такому суттєвому дефіциті. Так, на думку експерта з економічних питань Василя Поворозника, і "Національний кешбек", і інші видатки доволі сумнівні в умовах, що склалися. "Можливо, коли заклали бюджет, то були сподівання, що війна не буде тривати весь 26-й рік і рано чи пізно відбудуться вибори. І виходили з того, що бюджет має містити певні позиції, щоб привабити виборців. Це - популізм. Це буде складно пояснити нашим західним партнерам", - сказав Поворозник у коментарі Deutsche Welle.

А економістка Центру економічної стратегії Олександра Мироненко зазначила, що 4 мільярди гривень, які заклали на марафон "Єдині новини", можна було б використати доцільніше.

Мобілізація в Україні

З 4 грудня 2025 року набув чинності новий порядок бронювання працівників - відповідно до Закону України "Про внесення змін до деяких законів щодо трудових відносин в умовах воєнного стану".

Тепер компанії оборонно-промислового комплексу та організації з критично важливим статусом можуть бронювати співробітників без обмежень за кількістю (раніше існував відсотковий ліміт, то кількість заброньованих). Таке нововведення дасть змогу компаніям зберігати повний штат, якщо це необхідно для їхньої роботи.

Важливий пункт у новому законі - ці зміни поширюються і на співробітників із проблемами у військово-облікових документах або тих, хто не оновив свої персональні дані. Тобто, якщо раніше через це могли відмовити в бронюванні, то тепер закон дозволяє оформити бронь і для таких працівників.

За новими правилами підприємства можуть оформляти бронь для співробітників:

- без військово-облікових документів або з помилками в них;
- тих, хто не стоїть на військовому обліку;
- тих, хто не уточнив свої персональні дані;
- яких оголошено розшук - за порушення правил військового обліку або законодавства про мобілізацію.

Отже, усі ті, хто раніше автоматично вважався порушником, тепер можуть отримати бронь, якщо він потрібен для роботи компанії. Але є обмеження: для таких "порушників" бронь дають щонайбільше на 45 календарних днів з моменту працевлаштування, випробувальний термін теж не може перевищувати цієї кількості.

За цей час заброньовані працівники мають встигнути навести лад у документах та знятися з розшуку. Якщо цього не зробити, то роботодавця на законних підставах змо-

же звільнити заброньованого через ці 45 днів.

Але бронь не звільняє порушників від штрафів за ст. 210 і 210 1 КУпАП. Тобто, навіть отримавши бронювання, доведеться сплатити накладені штрафи.

Оформити бронь за новими правилами можна тільки один раз на рік.

Бронюванню підлягають представники певних професій і служб, які визначає стаття 25 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію".

Бронь отримують військовозобов'язані, які працюють або служать:

- в органах державної влади, інших державних органах або органах місцевого самоврядування;
- у державних органах, Нацполіції, НАБУ, ДБР, прокуратурі, Бюро економічної безпеки, ДСНС, Кримінально-виконавчій службі, Службі судової охорони, судах, інших правових структурах, а також на штатних позиціях патронатних служб держорганів;
- на підприємствах, установах і організаціях, які виконують мобілізаційні завдання;
- на підприємствах і організаціях, критично важливих для роботи армії, інших військових формувань або економіки, забезпечення життєдіяльності населення в особливий період. Сюди входять і кінцеві власники таких підприємств, навіть якщо вони не працюють на них.
- Повний перелік, які працівники підлягають бронюванню, прописаний у Порядку, затвердженому Постановою Кабінету №76.
- Принагідно нагадаємо, в Україні можуть мобілізувати чоловіків від 50 до 60 років після висновку військово-лікарської комісії, якщо вони не мають підстав для відстрочки. Проте більшості людей у такому віці складно виконувати бойові завдання в штурмових бригадах, тому їх частіше розподіляють до підрозділів забезпечення, територіальних центрів, вищих військових навчальних закладів тощо.

Удар по Тернополі: кількість загиблих зростає до 38

На жаль, збільшилася кількість загиблих унаслідок ворожої атаки на Тернопіль 19 листопада. Про це повідомили в Головному управлінні Нацполіції в Тернопільській області.

Увечері 8 грудня в поліції повідомили про дві нові жертви удару по Тернополі. Так, було виявлено двох загиблих людей, які вважалися безвісти зниклими. Тож тепер кількість загиблих у Тернополі становить 38 людей, восьмеро з них - діти. Безвісти зниклими наразі вважаються ще троє дорослих. Слідчі дії тривають.

Нагадаємо, 2 грудня стало відомо, що 36-тою жертвою удару стала 81-річна мешканка будинку на вулиці 15 квітня. Як встановив судово-медичний експерт лікарні Святого Луки у Львові, жінка загинула від вибухових травм.

А 27 листопада сповістили про смерть 12-річної Адріани Унольт. Дівчинка, мати якої загинула, а сестричка і бабуся теж перебували з пораненнями у лікарні, померла після дев'яти днів боротьби за життя.

21 листопада з-під завалів дістали тіла жінки та двох її дітей - півторарічного сина та шестирічної дочки. Голова родини три дні чекав під руїнами будинку, сподіваючись побачити своїх рідних живими.

Після масованої атаки на Тернопіль зазнали руйнувань два будинки - на вулиці Стуса та 15 квітня. Перший будинок, за висновками експертів, відновленню не підлягає. У другому, де найбільше постраждали два під'їзди, можливий капітальний ремонт.

Які правові нововведення чекають на українців з 1 січня 2026 року

В Україні запрацюють кілька важливих законів, які посилять соціальний захист сімей з дітьми, людей з інвалідністю та змінять деякі правила для нотаріусів.

Більші виплати на дітей

Закон № 4681-ІХ суттєво збільшує державну підтримку. Допомога при вагітності та пологах для незастрахованих жінок становитиме 7 тис. грн на місяць. За догляд за дитиною до року - також 7 тис. грн, за дитину з інвалідністю - 10 тис. грн. Програма "Єсясла" передбачає 8 тис. грн, а для дитини з інвалідністю - 12 тис. грн. Першокласникам дадуть одноразово 5 тис. грн на "пакунок школяра".

Діти, народжені до 1 січня 2026 року, також отримають підвищені виплати, якщо їм ще не виповнився рік.

Зміни для нотаріусів

З 1 січня приватні нотаріуси подаватимуть звітність з ПФО та військового збору щоквартально, замість щомісяця, з деталізацією по місяцях. Для державних контор усе лишається по-старому. Для громадян, які купують чи продають нерухомість, нічого не змінюється - перевірка джерел походження коштів і пакет документів той самий.

Інклюдія на роботі

Закон № 4219-ІХ зобов'язує роботодавця створювати "розумне пристосування" для людей з інвалідністю: гнучкий графік, дистанційку, переклад жестовою мовою, асистента чи навіть скорочений робочий день без зменшення зарплати. Витрати на це компенсує держава.

- Нормативи робочих місць:
 - 8-25 працівників - 1 місце;
 - понад 25 - 4% місць;
 - для реабілітаційних закладів - 2%.
- Це широка рамка: від зміни графіка до облаштування доступності", - пояснює виконавча директорка "Ліги сильних" Дар'я Сидоренко.

Аліменти та базова допомога

Законопроект № 14051 переводить тимчасову допомогу на дітей, батьки яких ухилиються від аліментів, на базову соціальну допомогу з 2026 року. Допомога одиноким матерям та багатодітним сім'ям виплачуватиметься в старому розмірі ще 6-12 місяців після переходу.

Гніздечко

Написано серцем

Ти ніколи мені не пробачиш

Ти пізніше, напевно, побачиш,
Хто й до чого талант має, хист,
І ніколи мені не пробачиш
Мій останній написаний лист.
У рядках не виводились букви,
Рвані фрази без змісту й думки,
Бо тремтіли від холоду руки,
Назбиралось всього за роки.
Ти пізніше, можливо, почуєш,
Що раніше тобі написав,
Може, щось від тих фраз і відчуєш,

Що колись я також відчував.
Звуки тиші в пустих коридорах,
Потаємні кімнати душі,
Всі листи заховай у коморах,
Там написані мною вірші.
Час підступний. Та ти сама бачиш,
Дуже хитрий, як той старий лис,
Ти ніколи мені не пробачиш
Мій останній написаний лист..

Тарас БУРАК

Бути людиною...

Бути людиною - це не просто народитися в людському тілі, а щодня зростати у душі. Це вміння йти проти страху, коли всі зупиняються. Це вірити, коли інші зневірюються. Це творити добро не заради похвали, а тому, що інакше не можеш.

Бог дав кожному з нас вогонь - не для того, щоб ми його ховали, а щоб ним освітлювали темряву. У цьому й полягає справжня сміливість: не втратити людяності серед байдужості, не втратити серця серед холоду світу.

Ми можемо більше, ніж думаємо. У кожному є незвідома глибина, яку відкриває тільки любов. Тому не біймося дерзати, не біймося творити, не біймося бути живими, бо саме в цьому й полягає справжнє поклонання людині.

Ігумен Саватій СОБНО

Попри все залишайся людиною,
Тою справжньою, тою єдиною.
Тою вільною, на все готовою,
Із теплим серцем, щирою мовою.
Попри все залишайся людиною,
Сонцем яскравим -

погожою дниною.

Сльозою чистою - у дні негоди,
І непохитною, як перешкоди.

Попри все, залишайся людиною,
Рукою поміч, як соломиною.

Власній совісті завжди вірною,
А перед Богом - лише покірною.

Попри все, залишайся людиною,
Душею вражай, не світліною.

Добро хай множиться,
зло - віднімається,

На справжніх людях
цей світ тримається.

Наталія КИШОВАР (ЧЕРНІЙ)

Грушка

Герої цієї історії уже в інших світах, але я завжди про них згадую, коли проїжджаю біля старої грушки. А пишу, щоб не забути, бо і їй, тій похилій, порепаній деревині, теж вже недовго залишиться бачити землю і небо.

заходить, злий, як пес.
- Прив'яжи свою дівку, Горпино, в хаті, нехай дітей доглядає, а не хлопцям голову крутить. Чи, може, їй вже в колгосп пора на роботу йти, га? - зиркає на маму з-під густих брів лихими очима. А тут і Іван мій нагодився. Вони вдвох прийшли, виявляється. Стояв блідий, як з хреста знятий, та мовчав, як риба. А моя мама каже:

- Слухай мене, Трохиме, я знаю, що моя Марта не пара твоєму Іванові, але вона не собака, щоб я її прив'язувала...

Після цього Іван уникав мене. І до церкви перестав ходити. Й року минуло, як Трохима розкуркулили і їхню сім'ю усю до Сибіру вивезли.

Ми дуже бідували, але Бог поміг усім вижити. І голод в сорок сьомому перенесли, і холод, і страх. До мене хлопці сваталися, та я нікого до свого серця не підпускала.

Брати і сестри вивчилися, одружилися, а я закінчила культосвітнє училище і працювала в бібліотеці. Про Івана була б, може, й забула, якби не грушка. Ото кожного разу, коли проходила біля неї, особливо навесні, то усе в мені переверталось та Іванові цілунки на вустах вогнем горіли. Я сама собі дивувалася, чого то так, та і злилася не раз на себе. А то якось іду з роботи пізно, затрималася, бо звіт писала, і ще здалека бачу, що хтось крутиться біля грушки. Підійшла ближче і обмілкла - Іван! Більше ми з ним не розлучилися.

- То ви пробачили йому?

- Пробачила, і за все життя ні разу не вимовляла.

- То скільки ж ви його чекали?

- П'ятнадцять років. Повернувся він додому сам. Батьки в Сибіру померли. Хату їхню віддали повноваженому, то він зупинився в далекої родички. Та невдовзі ми повинчалися, і він до мене перебрався, це мама моя була жива. Двійко дітей й йому народила - дівчинку і хлопчика.

- Ви прожили щасливе життя? - запитала я.

- Ми прожили життя, в якому були радість і смуток, і любов. Але ось що я вам скажу - кожного разу, коли ми сварилися, то миритися йшли до грушки.

- Цілувалися там?

- Цілувалися... - тихим голосом відповіла Марта. Вона дивилася вдалечинь, неначе переносилася в своє минуле життя і зазирала в глибоку криницю своєї нелегкої долі.

Минулого року не стало Марти. А грушка ще живе і має надію навесні зацвісти...

Раїса ОБШАРСЬКА

Мальвіна Іванівна вже чотири роки перебувала в Італії на заробітках. У неї все було чудово. Антоніо завжди ставився до неї з повагою. Жінка доглядала його хвору, лежачу дружинку. А коли сердешна відійшла в інший світ, сеньйор горював невимовно. Описля обоє знайшли спільну мову. Мальвіна стала для нього справжньою підтримкою.

Біда прийшла несподівано, коли їй якось подзвонила стривожена сусідка Ольга: - Мальвінко, добре, що зв'язалася з тобою. Однокласницю твою вчора на базарі зустрів. Вона й дала твій номер телефону. - Що трапилося? - серце в неї забилося швидше.

- Твого онука Дмитрика соцслужба забрала.

- Чому? - не розуміла Мальвіна.

- Ти не знаєш? Син з невісткою більше року пиячать, а ти ні сном ні духом? Та вони в хаті справжній притон влаштували. Малечу рятувати потрібно.

"Цього бути не може", - гризли думки схвильовану жінку. А сама вже через день сідела в літак, щоб прибути в Україну.

Щойно переступила поріг квартири, оторопіла, не повірила очам. Дві кімнати були в повному безладі. Меблі розбиті, брудні речі розкидані, кухня вся чорна. Її син Назар з невісткою Альоною спокійненько спали оголені й захмелілі.

Мальвіна налаштувала себе на серйозну розмову, адже найдорожчі їй люди скочувалися в прірву. Вона не стримувала емоцій, просто кричала:

- Ви обоє подуріли чи глузд втратили? Де Дмитрик?

- Горілка дорожча,

Прикмети попереджали

Все село гуляло на весіллі МIRONЕНКІВ. Оленка в білій сукні, Віктор у темно-синьому костюмі з величезною білою півонією. Красень, а не жених! А потім настали будні. І начебто налагоджуватися все стало. Але баба Галя все одно за внука переживала. Правнуків чекала, а дітей все не було. І раптом сталося те, чого від Оленки не очікували.

Михайло довго скавав на одній нозі, намагаючись засунути другу ногу в штанину.

- Віро! Обручки де? - кричав свідок, який спізнався на весіллі, до своєї дружини, обмацуючи кишені.

- Шукаю, бачиш же? Бабусю, не бачила обручки? - Віра розкидала подушки на дивані, оглядала журнальний столик.

- Вітя вчора не забрав хіба? - зав'язуючи хустку, відповіла баба. Вона була вже готова до від'їзду. Внука з чоловіком приїхали на весіллі вчора, зупинившись у неї, і обіцяли відвезти спочатку на "випуск", а потім і до РАЦСу в районну адміністрацію.

- Знайшов! - зрадів Мишко, виймаючи обручки з внутрішньої кишені піджака.

Одна з них вислизнула і, дзенькнувши об підлогу, закотилася під диван.

- Ой, прикмета погана! Чия обручка впала? - захвилювалася баба Галя.

Онука свого Віктора баба любила більше ніж внучку Віру, яка відразу після школи вийшла заміж і виїхала з села. А Віктор - первісток. Красень. Помічник у всьому.

Найчастіше бував у бабусі. І зовсім не очікувала вона, що повернеться з армії і одружиться. Та ще й не на сусідській Маринці, з якою дружив з п'ятого класу, а на міській дівчині, яку баба вперше перед весіллями і побачила.

Наречена була проти весілля в селі у чоловіка, але той наполіг "або вдома, або ніде". Погодилася...

- Оленчина обручка. Віро, ану подивися, я відсуну диван.

Мишко нагнувся, хапаючи важкий оксамитовий диван.

- Знайшла, - сказала Віра. - Могли б і гравіювання зробити. Бабусю, що у Віткі грошей немає? Обручки такі тоненькі, простенькі.

Бабуся, яка чекала пару в дверях, не відповіла. Не знала вона. Нічого тепер не знала про онука. Виріс і не помітила. Своє життя у нього, одружується ось.

Баба Галя в потаємну кишеню з внутрішнього боку светра покклала гроші, що відкладала на чорний день. Зараз вона їх торкнулася тихенько, перевірила задумливо і вирішила: "Як буде поводитися наречена, так і обдарує молодих. Якщо що, то краще

«Коротка» відпустка

- У притулку, - ледь вичавила з себе Альона.

- Кожного тижня я зв'язувалася з вами. Щомісяця висилала по триста доларів. Усе було прекрасно. І якби добра людина не повідомила про те, що мого онука вилучили, я б нічого не знала.

- В усьому винен "зелений" змії, - виправдовувався Назар. - Ми стали залежними від оквиті.

- І зовсім не переймається долею єдиного сина?! - Мальвіна вже воляла. - Альоно, ти вся побита, в синцях. Назаре, невже піднімаєш руку на власну дружину? Твій батько в могилі повертається. Він на мене й пальцем ніколи не замахнувся. На що перетворили своє життя і наше затишке помешкання?

Ви обоє нікчеми, не потурбувалися про своє найбільше надбання, свою кровинку. Схаменіться, адже забрали Дмитрика. Як він там, бідолашний, що з ним наразі коїться? Та вам глибоко наплювати на дитину. Мене вражає ваша холодна байдужість. Горілка дорожча,

совість повністю відібрала...

Описля з'ясувалося, що коли Мальвіна виїхала на чужину, син звільнився з роботи і почав жити на повну, в своє задоволення. Водив колег та пиячив. Потім й Альона стала на ту саму стежку, алкоголь скоро заволодів нею. Дмитриком майже не займався.

У Мальвіні душа кров'ю обливалася. Вона ж весілля їм справила, два роки Дмитрику бавила, поки Назар з Альоною кар'єру будували. Молодята самі одного разу запропонували мамі поїхати за кордон.

- Дмитрика до садочку віддамо, - казав тоді Назар. - Він дуже ямущий і такий самостійний. А ти грошенят заробиш. Ми більшу квартиру придбаємо.

- Гаразд, - погодилася Мальвіна. Вона ж розуміла, що їм усім тіснуваті і вона не хоче заважати парі. Альона була сиротою. Тому жінка радо допомагала своїм рідним усім, чим могла. Вона й речі з продуктами бусом передавала.

А тепер Мальвіна бігала різними

інстанціями, збирала довідки, щоб забрати до себе онука. Вона стала для нього тимчасовим опікуном, без позбавлення невістки і сина батьківських прав. Коли вперше за багато років обійняла Дмитра, в якого були до болю зажурені очі, плакали обоє.

- Впізнаєш мене? - питала бабуся.

- Аякже, - впевнено відповідав уже такий дорослий хлопчик.

Мальвіна розуміла, чому по відеозв'язку майже ніколи не розмовляла з рідними, які вміло приховували своє нище становище.

Потім невістка з сином самі попросилися в реабілітаційний центр. І десь через кілька місяців приїхав Антоніо. Він казав, що її відпустка надто затягнулася. Італійський чоловік сумує і хоче, аби вона завжди була поруч. Зізнався у своїх щирих почуттях. Зовсім скоро вони навіть побралися.

Коли Назар з Альоною, можна сказати, зцілилися, пролікувалися і знайшли роботу, Антоніо з Мальвіною повернулися за кордон.

- Тепер усі будуть тримати вас на контролі, - рішуче говорила Мальвіна на прощання. - Головне, щоб ви, батьки, знову не зірвалися. Нехай ніхто і ніщо не стане на заваді вашого сімейного щастя. Дмитрику, котику, запам'ятай, розмовляємо лише по відеозв'язку. Розповідаєш тільки правду. Бо якщо щось знову піде не так, моя наступна "коротка" відпустка продовжиться надовго.

А її найрідніші впевнені, що кращої бабусі і мами, як Мальвіна, не існує...

Оксана ВОЛОШИНА

До батьківської хати...

Іду в село. До батьківської хати. Лише до хати, бо батьків нема. Ніхто мене не буде там стрічати, Не скаже слова. Хата ж бо німа. Знайома вулиця. Старий садочок. Стежка давно до хати заросла. Заходжу в двір.

Дивлюся в хатні очі. Сльоза з очей у мене потекла. Знаходжу ключ,

де завжди клала мама. Зойкнули двері, аж пішла луна. У хаті все, як і тоді, так само, Лише батьків моїх в ній більш нема. Ні, є. Обоє дивляться із фото, Такі красиві, добрі, молоді...

- Ну, здрастуй, сину.

Вдячні за турботу... Чую їх голос з фото, як тоді... Привиділось. Заслали сльози очі. На лаву сів, оперся на стола. Я турбувався про них

завжди охоче, Хоч і давно поїхав із села. Дістав із сумки,

як завжди, хлібину, Виклав усе до хліба на стола. Та ми все маєм! Ну навіщо, сину? Знов фотокартка, ніби ожила. Мовчки обідав, згадував родину, Роки приємні в батьківській гнізді. - У нас все добре!

Ми щасливі, сину... Батьки всміхались з фото молоді. А я згадав дитинство босоногого... Хоч дуже скромно

ми в сім'ї росли, Не мали те, що маєм нині всього, Та ми тут всі щасливими були. Наші батьки трудилися у полі, Крапельку садили навесні. А на Різдво всі діти і дорослі В селі колядували аж три дні. Пора їти. Процаюся з батьками. Знову сльозу втираю на ходу. Кладу ключа туди, де клала мама, І обіцяю, що я це прийду.

Прийду не сам, а як тоді, з синами, І внука теж з собою привезем. І хоч не буде знову тата й мами, Хай знають, де коріння їх росте. Справа і зліва хати без парканів, Кругом садів вже лісом поросло. І розумію, що разом з батьками Вмирати почало й моє село...

Побільш на дорогах стали ями, Рідко тепер зустрінеш де людей. Стають спочатку села хуторами, Без шкіл, худоби, птиці, без дітей. На схилі літ я розумію й знаю - Як же мені з дитинством повезло! Дуже шкода,

коли батьки вмирають, Не менш шкода? - коли вмира село. Іду на цвинтар, щоб покласти квіти. Темніти стало небо голубе. Там знову голос:

- Нам тут добре, діти. Людей шануйте й бережіть себе!

Василь КИРИЛЮК

можу, - Віра ходила по кімнаті.

- Та ти сядь і розкажи, що там у тебе сталося?

- Та не в мене, бабусю! У Віткі.

- Ой Господи!

Віра підійшла і сіла на стілець навпроти бабусі.

- Оленка, виявляється, три рази вагітна була. І всі три рази переривалася... Нікому й не сказала.

- Звідки знаєш? - бабуся недовіркою подивилася на внучку.

- Сама бачила! Прийшла в жіночу консультацію аналізу забрати, у мене там подружка Катя працює.

А з її кабінету виходить Олена. У подружки питаю, чому вона приходила? І та розповіла, що Олена жаліється, що чоловік дітей не хоче, плаче і вкотре бере направлення...

- Почекай... Як чоловік дітей не хоче? А у Віті була?

- Ні ще, до тебе побігла. Бабусю, виходить, дурить вона його.

- А навіщо їй це? Діти - це ж щастя. Вона ж заміжня жінка. Ти знаєш що. Ти Віктору не кажи, я спочатку хочу з Оленою поговорити.

Віктор прийшов до баби Галі пізно ввечері.

- Бабусю, Оленка в лікарні, дитину мою... - стиснувши губи, процідив Віткі.

- Знаю, Віра її в місті бачила.

- Бабусю, ну як так, за що? Я ж так дитину хотів...

- А Олена що сказала, що трапилося?

- Сказала, що втратила...

- Знаєш, молодість нам на те і дана, щоб змінити щось у своєму житті. Коли молодий, простіше це. І любити, і прощати, і заново починати. Я до твого діда з офіцером зустрілася. Ох, і любов була, заміж кликав, але я відразу не погоджувалася. А потім його біла клубу з дівчиною якоюсь зустріла, обнімав її, в любові присягався. Покинула я того офіцера, і любов не допомогла. Хто зраджує раз - зробить це знову. І Олена тебе зрадила, тільки приховувала. Ти запитай у неї, скільки разів вона вагітніла, поговори з нею без сварки і злості. Можливо, і немає у вас сім'ї, тільки штам...

Віктор мовчав. Він погано розумів про що говорить бабуся.

Він подав на розлучення. Олена зізналася, що не кохала і не хотіла від нього, селюка, дітей. Просто вийшла заміж, бо роки підганяли. І поки він будував хату, вона розважалася, як хотіла і з ким хотіла. І нічого не бажав змінювати в своєму житті.

Минуло п'ять років, а чоловік так і не може оговтатися, не може зрозуміти, за що вона так з ним. А баба Галя переконає його, що все в нього буде добре. А тоді не треба було йому одружуватися, прикмети ж попереджали.

- Бабусю, ти уявляєш, я таке сьогодні дізналася, досі відійти не

Софія БЕРЕЗНЕВА

Земля патріотів та борців

Село Криве на Козівщині традиційно називають повстанським. Воно дало українському національному рухові три потужні постаті - М. Галасу, П. Федорова, І. Шанайду. Під час національно-визвольних змагань 1940-1950-х рр. багато уродженців патріотичного села були стрільцями, зв'язковими, санітарками, комірниками, касирами, станичними, референтами, провідниками різних рівнів. Про це розповів журналіст, літератор, краєзнавець Степан Федорів у розвідці "Криве: книга-альбом" (Одеса: Видавничий дім "Гельветика", 2025. 135 с.). Автор на основі ґрунтовного пошуку розповів про участь жителів села у національній визвольній боротьбі ХХ ст. Презентація книжки відбулася 25 листопада у читальному залі Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки.

"Основною ідеєю книжки є сильний духом люди, - зауважив під час презентації кандидат історичних наук, науковий консультант видання Петро Гуцал. - У дослідженні збережена пам'ять про героїчних і мужніх краян як приклад звитяги для нинішнього та наступних поколінь".

Член національних спілок України письменників та журналістів, голова Спілки слов'янських письменників України Володимир Барна зазначив, що книжка про Криве - це крок до осмислення себе, свого роду. Благословенна земля, яка дала державі таких патріотів.

Спогадами про свого стрийка - талановитого уродженця Кривого, поета, художника Миколу Волощука, який у важких умовах заслання на Колими створив велике художнє полотно, присвячене Україні, зберіг його та привіз на Батьківщину, поділився архітектор, педагог, літератор Ярослав Волощук.

Цінним посібником з історії села Криве назвала презентоване видання уродженка села Леся Орляк. Вона - педагог, волонтерка, гро-

мадська діячка, мати Героя України Олександра Орляка. Пані Леся розповіла про долі своїх рідних, імена яких названі у книзі-альбомі. "Самоцвітом краєзнавства" назвав розвідку С. Федоріва головний редактор Всеукраїнської газети "Сільський господар плюс" Богдан Новосядлий, привітавши автора з виходом книжки. Окрасою заходу стало авторське прочитання оповідок художником, літератором Миколою Дмитрухом. Модерувала захід завідувачка відділу краєзнавчої літератури та бібліографії Марія Пайонк.

Під час презентації експонували художні роботи Миколи Волощука - картина "Юні Тарас Шевченко та Леся Українка" (1956 р.) та акварель з приватної збірки Степана Федоріва "По дорозі з Козови" (1961). Учасники заходу мали можливість познайомитися з книжково-ілюстраційною виставкою "Криве і кривчан у друкованому слові" з документних фондів Тернопільської ОУНБ.

Марія ІВАНКІВ,
головна бібліотекарка відділу краєзнавчої літератури та бібліографії Тернопільської ОУНБ.

Мандзяй - бронзовий призер Кубка націй

Берестяні листи, надіслані з таборів ГУЛАГу

Два роки 31 установа з Естонії, Латвії, Литви, Польщі та України подали до ЮНЕСКО заявку на включення берестяних листів, надісланих з таборів ГУЛАГу, до Реєстру пам'яті світу.

серветки, саморобні листівки з сувороми північними пейзажами, які, за її словами, чомусь нагадували Карпати, та листи і кольорові листівки до рідних.

Цей крок став логічним продовженням багаторічної роботи музею з поповнення та збереження фондів старої скарбниці, яка за останні десятиліття збагатилася унікальною автентикою, зокрема експонатами, що надійшли від наших краян - колишніх політ'язнів сталінського режиму. Ці предмети є свідченням не лише історичних подій, а й творчості та винахідливості людей у складних умовах.

Вирізняються насамперед власноруч виготовлені репресованими та політ'язнями різноманітні ужиткові предмети, які зберігають у собі незнищену енергетику тяжких табірних буднів.

У червні 1947 р. вона була заарештована сталінським режимом до 10 років ув'язнення. Покарання відбувалося в таборах ГУЛАГу в Комі АРСР (м. Абезь), в Мінеральному виправно-трудовому таборі, працювала на лісозаготівлі. Після звільнення перебувала на спецселенні у м. Воркута. Там, на одній із шахт комбінату "Воркутавугільля" працював її коханий - Зіновій Онуферко. У травні 1956 р. молоді люди одружилися, згодом отримали дозвіл на повернення в Україну, до рідного міста. Лише в 1991 р. Ярослава та Зіновій були реабілітовані. В 2007 р. пані Ярослава відійшла у вічність. Похована на Микулинському цвинтарі Тернополя.

Свій душевний біль і тугу пані Ярослава виливала в листах до рідних. Частина з них є надзвичайно цінними і рідкісними - вони написані на березовій корі, оскільки паперу було мало.

Експонати особового фонду Ярослави Сеньківської (Онуферко) свідчать про її творчу натуру, яка, незважаючи на труднощі, була надзвичайно життєлюбною. Багато речей, які вона виготовила, нині можна вважати реліквіями. Це - вишиті й оздоблені мереживом хустинки і

ко обробляла сама, вирізала у формі листочка, прикрашала малюнками.

В одному з таких листів Ярослава, замість харчів, просить рідних вислати їй олівці, фарби, тканину, нитки, книги з рідними краєвидами, бо її душа хотіла творити: малювати, шити, вишивати. В листі до брата Мирона висловлене щире сестринське почуття і піклування за його здоров'я, бо саме на нього ліг основний тягар родинних турбот. В одній із листочок на бересті - щирі привітання сестрам і братам, і в кожному слові глибока печаль за родиною і рідним краєм. На малюнку - червоні гвоздики. Ще на одній берестяній листівці, датованій 1949 р., - новорічні привітання рідним.

Таких "берестяних грамот" збереглося дуже мало. Унікальні речі робили наші люди, навіть в умовах табірної життя вони не втрачали інтересу до прекрасного.

Наталія ЧЕНАНОВА,
заступник директора з наукової роботи ТОКМ

Спорт

Віталій Мандзин здобув перші очки для України

7 грудня у шведському Естерсунді завершився перший етап Кубка світу сезон-2025/26.

Вже 12 грудня стартує 2-й етап Кубка світу сезон-2025/26 у Гофльцені (Австрія). У розкладі змагань: 12. 12. 12:25. Спринт 10 км, чоловіки; 12. 12. 15:15. Спринт 7,5 км, жінки; 13. 12. 13:00. Гонка переслідування 12,5 км, чоловіки; 13. 12. 15:15. Естафета 4x6 км, жінки; 14. 12. 13:00. Естафета 4x7,5 км, чоловіки; 14. 12. 15:45. Гонка переслідування 10 км, жінки.

Порадіймо за Тарасюк

Можна й порадіти за тернопільську біатлоністку Тетяну Тарасюк, яка продемонструвала найкращий результат у складі української збірної під час другого спринту Кубка IBU, що відбувся 6 грудня в австрійському Обертліаху.

Біатлоністка з Копичинців пройшла дистанцію без жодного промаху на обох вогневих рубежах та показала найкращий час серед українок. Вона посіла 26-те місце у підсумковому протоколі (0+0, +1:21.7), що стало її особистим рекордом на рівні Кубка IBU. Для Тарасюк це лише друга гонка в кар'єрі на цьому рівні змагань. Крім того, за швидкістю українка увійшла до топ-15 усіх учасниць спринту.

Варто зазначити, що українські біатлоністи поки зірок з неба не хапають. Тернопільський біатлоніст, капітан збірної України Дмитро Підручний, на якого мають найбільші сподівання наші вболівальники, захворів. Тож єдиним досягненням українських біатлоністів стали перші здобуті очки в цьому сезоні, які 6 грудня, здобувши 24-й результат у спринті, приніс у скарбничку тернопільський біатлоніст Віталій Мандзин - (0+1) +1:36.6. Він же наступного дня фінішував 19-м у чоловічій гонці переслідування - (0+0+0+1; +1:46.9).

На честь відомого футболіста випустили пам'ятний конверт

1 грудня легендарному тернопільському футболісту, майстру спорту, заслуженому тренеру України Володимирі Ониську виповнилося б 90 років.

далі перейшов на тренерську роботу. І його наставницька нива виявилася не менш плідною, ніж футбольна. 1 грудня 1968 р. він був зарахований у штат команди "Авангард" (Тернопіль) на посаду тренера. А 1 лютого 1969 р. Володимира Васильовича призначили старшим тренером "Авангарду". Тривалий час він був начальником команди донецький "Шахтар".

Дювілейної дати Тернопільське обласне товариство філателістів ім. І. Чернявського випустило пам'ятний конверт, який був погашений в офісі Асоціації футболу Тернопільщини. Участь у церемонії погашення конверту взяли голова Асоціації футболу Тернопільщини Тарас Юрик, племінник Володимира Васильовича - Володимир Онисько, заступник голови Тернопільського обласного товариства філателістів Василь Дідух та історик тернопільського футболу Віталій Попович.

зонів, але завоювати стабільне місце в стартовому складі не зміг. Загалом за основний склад гранда тодішнього радянського футболу В. Онисько провів 18 поєдинків.

Невдовзі отримав запрошення від Лобановського і перейшов у київське "Динамо". Успішно працював там два роки і, можливо, продовжив би працювати, якби не нещасний випадок. Ідучи в аеропорт "Бориспіль", потрапив у жахливу аварію. На щастя, Володимир Васильович вижив. Через деякий час він продовжив тренерську діяльність у хмельницькому "Поділлі" та івано-франківському "Прикарпатті". На початку 1980-х рр. остаточно повернувся до Тернополя. Працював з місцевими аматорськими командами: "Дружба" (Збараж), "Ватра" (Тернопіль), "Цукровик" (Чортків), "Колос" (Зборів), "Зоря" (Хоростків). Вже в чемпіонаті незалежної України входив до тренерських штабів головних тренерів тернопільської "Ниви" Л. Буряка та І. Яворського. Опісля працював футбольним інспектором.

Володимир Онисько народився у Тернополі 1 грудні 1935 року. Як і для більшості його ровесників, улюбленим заняттям з раннього дитинства була гра у футбол. Здобного хлопця доволі швидко взяли на замітку тренери. Йому не було ще сімнадцяти, як отримав запрошення до тернопільського "Динамо".

Щоправда, надовго тут не затримався. В 1955 р. київське "Динамо" здійснювало показове турне містами України. Відбувся товариський матч і в Тернополі. Гра юного Ониська сподобалася динамівським наставникам, і одразу після закінчення зустрічі він вирушив у дорогу разом зі столичним клубом. Десь у динамівській команді провів 5 се-

Продовжував виступати у великому футболі В. Онисько до 1968 року. Були у нього нетривалі періоди, коли він виступав за вінницький "Локомотив" та харківський "Металіст". А

Перестало битися серце В. Ониська у березні 2001 року...

Футболісти «Ниви» таки зуміли зрівняти рахунок

7 грудня запорізький "Металург" та тернопільська "Нива" завершили поєдинок 17 туру, який 22 листопада зупинили на 76-й хвилині через повітряну тривогу за рахунку 2:1 на користь запоріжців.

Тож 7 грудня футболісти "Ниви" після повітряної тривоги на заключну 15-ти хвилину побили відіграватися. Звичайно, попри прагнення зрівняти рахунок, тернопільським футболістам не все вдалося, тим більше господарі намагалися контратакувати. І коли вже здавалося, що команди без змін завершать поєдинок, тернопільські футболісти на доданих хвилинах до основного часу таки зрівняли рахунок. Влучним ударом відзначився Мар'ян Мисик. Тож "Нива" із 23 очками перед зимовою перервою залишається на восьмому місці турнірної таблиці.

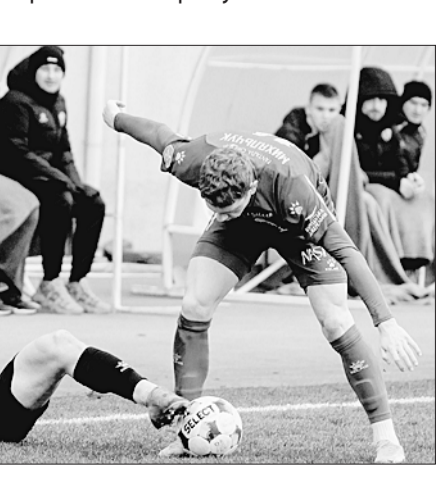
"Нива": Ілля Ольховий, Андрій Демиденко, Мар'ян Бац, Олександр Герега, Мілан Михальчук, Іван Паламарчук, Радіон Посевкін, Мар'ян Мисик, Богдан-Юліан Вишинський, Андрій Бей, Максим Пежинський. Головний тренер: Юрій Вірт.

Нагадаємо, що на початку другого тайму, на 49-й хвилині, старання запорізьких футболістів завершилися успіхом. Влучного удару завдав Дмитрій Іродовський. Такий перебіг подій зовсім не влаштував тернопільську команду і вже через три хвилини гості зрівняли рахунок. Автоголом відзначився Владислав Клименко - 1:1. Команди продовжували намагатися атакувати і на 68-й хвилині Максим Місанов знову вивів "Металург" вперед - 2:1. А на 76-й хвилині у Запоріжжі було оголошено повітряну тривогу. Командам довелося залишити поле. Поновити поєдинок так і не вдалося.

"Металург" (Запоріжжя) - "Нива" (Тернопіль) - 2:2 (0:0).

Голи: Д. Бродовський (49), М. Місанов (68). - В. Клименко (52, автогол), М. Мисик (92).

У дев'ятнадцятому турі чемпіонату першої ліги "Нива" грали з вольчеським "Агробізнесом". Поєдинок заплановано на 21 березня 2026 року.

Тернопільська футзальна ліга: результати поєдинків Вищої ліги

6-7 грудня відбулися чергові поєдинки Тернопільської футзальної ліги сезону-2025/26 у чотирьох лігах.

"Поділля-0352" (Велика Березовиця) - ФК "Тернопіль-Ветеран" - 1:5, "Гермес-7-ФАТ" (Тернопіль) - "Вікторія" (Великі Бірки) - 8:1, "Вікнини" (Вікно) - "OPEN TECK-SEBN" (Тернопіль) - 3:3, МФК "Тернопіль" - "Сокіл" (Велика Березовиця) - 3:0.

У Вищій лізі 7 грудня відбувся 4-й тур. Пропонуємо вашій увазі результати поєдинків.

Новини волейболу

6 і 7 грудня у 3-му турі Суперліги України 2025-2026 тернопільський ВК "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо" у Городку зустрічався відповідно із волейбольною командою "Епіцентр-Подолляни-Збірна України U20" та житицьким ВК "Житичі-Полісся-ОДЮСШ".

має 8 очок і займає п'яте місце у турнірній таблиці Суперліги України 2025-2026 серед чоловічих команд.

Пропонуємо вашій увазі результати поєдинків.

Друга ліга

6 грудня. "Епіцентр-Подолляни-Збірна України U20" - "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо" - 3:0 (25:19, 25:14, 25:18).

5-7 грудня на Львівщині відбувся третій тур чемпіонату України з волейболу серед чоловічих команд другої ліги сезону-2025/2026 група "Захід", у якому беруть участь дві команди з Тернопільщини - "Олімп" з Борщова та "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо-2" (Тернопіль).

7 грудня. "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо" - "Житичі-Полісся-ОДЮСШ" - 3:1 (20:25, 25:16, 25:19, 25:21). "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо" після семи зіграних поєдинків

У п'ятницю "Поліція охорони-ЗУНУ-ШВСМ-Динамо-2" в зазнала поразки від команди "Харківського національного університету повітряних сил ім. Івана Кожедуба" - 1:3 (19:25, 28:26, 18:25 21:25), а борівські волейболісти також поступилися команді "Академія ЕПІЦЕНТР-ПОДОЛЯНИ-Збірна України U-16-ІФ" - 1:3 (22:25, 25:21, 19:25, 21:25).

Після трьох турів і дев'яти зіграних поєдинків в "Олімпі" 21 очко і поки що 1-е місце турнірної таблиці, а в "Поліції охорони ЗУНУ ШВСМ Динамо-2" 7 залікових пунктів і 8-а сходинка.

Діти відпочиватимуть довше

Учні у Тернополі восени відпочивали з 27 жовтня по 2 листопада. Коли ж зимові канікули у школах Тернополя? Вони триватимуть з 18 грудня по 11 січня включно.

Депутати проголосували за підвищення вчительських зарплат

У Верховній Раді України схвалили Закон "Про Державний бюджет України" на 2026 рік. У бюджеті передбачено підвищення зарплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти.

Доплата до зарплати педагогам

У МОН пояснюють, що доплата - це частина ширшої програми підтримки освіти в умовах війни. Навантаження на шкільних педагогів зростає, а складність умов не зменшується.

Понад 60 років віддала учням

Педагогічний стаж учителя вищої кваліфікаційної категорії, біологині, що працює у Тернопільській загальноосвітній школі-медичному ліцеї №15 ім. Лесі Українки, Івонні Олійни становить 64 роки, із них 53 роки вона навчає дітей саме тут.

Кількість школярів за рік зменшилась на 400 тисяч

Про це повідомив заступник міністра освіти і науки Андрій Сташків під час виступу на національній освітній конференції "Якісна освіта і ефективна громада".

Народилася вона у роки Другої світової війни. Її вік - понад 80 літ. Син пані Івонні брав участь в АТО у 2014 році, а нині його вже немає серед живих.

Згідно зі статистичними даними закладів загальної середньої освіти, кількість учнів в школах становить 3 млн 600 тисяч осіб.

Що під час повітряної тривоги має робити класний керівник?

Під час повітряної тривоги відповідальність за учнів несе вчитель, який у цей час проводить урок. Саме він супроводжує дітей до укриття, контролює їхню присутність і перебуває з ними.

На цьому наголосила освітня юристка Лілія Орел. За її словами, у кожному закладі освіти заздалегідь розробляється алгоритм дій під час повітряної тривоги.

Вчитель року 2025

У Тернопільській області оголосили переможницю національної премії Goncharenko Centre's Teachers Award. Найбільшу підтримку у відкритому голосуванні отримала соціальна педагог з Тербовлянського академічного ліцею ім. Ярослави Стецької Наталія Бойчук-Дульгер.

соціально-психологічного клімату, проводить профілактику булінгу й емоційного вигорання, організовує тренінги з розвитку емоційного інтелекту, толерантності та самоповаги.

Вона свідомо обрала професію соціального педагога, працює з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах, та допомагає створювати у школі безпечне й здорове освітнє середовище.

За які роки вступники зможуть використати результати НМТ?

У 2026 році випускники шкіл минулих років зможуть подати для участі в конкурсному відборі результати національного мультимедійного тесту 2023, 2024, 2025 або 2026 років.

конкурсного балу на підставі рейтингових балів за кожен предмет з урахуванням вагових коефіцієнтів буде оприлюднена в Порядку прийому до закладів вищої освіти, який затвердить Міністерство освіти і наук згодом.

Започатковано іменні стипендії

З метою підтримки талановитих студентів Тернопільського національного медичного університету професор Стефан Хміль започаткував іменні стипендії. Їх будуть отримувати ті молоді люди, які опинилися у скрутному матеріальному становищі і мають високі показники у навчанні.

Перевага буде надаватися студентам, які є учасниками (дітьми учасників) бойових дій, дітьми загиблих або зниклих безвісти захисників України.

пільського національного медичного університету, які прагнуть стати лікарями-акушер-гінекологами і при цьому не є матеріально забезпеченими.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО НАМІР ОТРИМАТИ ДОЗВІЛ НА ВИКИДИ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ СТАЦІОНАРНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "БОРШІВ-ТЕПЛО" ПП "БОРШІВ-ТЕПЛО", ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 44390214; місцезнаходження юридичної особи: Україна, 48702, Тернопільська обл., Борщівський р-н, м. Борщів, вул. Кут, буд. 9; тел. +38(096)-516-87-69, адреса електронної пошти: andrej15@ukr.net., має намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для котельні Комунального підприємства "ВОДОКАНАЛ-СЕРВІС" за адресою: Україна, Тернопільська область, Чортківський район, селище Гусятин, вул. Наливайка, 8Б.

VACKSON GF3-94D (75 кВт). На об'єкті є 2 організованих стаціонарних джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Діяльність об'єкта належить до другої групи за ступенем впливу об'єкта на забруднення атмосферного повітря.

На дозвіллі

Скриншот гри на дозвіллі з сканвордом. Включає таблицю з підказками, сканворд з відповідями та список слів: Член уряду, Бойовий літак, Східна на-стільна гра, Державні червоний літак Ту-160, Учитель красномовства, Підвищена рівнина, Епоха палео-гену, Малий бара-нець, Дохід з ка-піталу, Зять Мухам-меда, Місце з'єднан-ня кусів тканини, Кохана Сам-сона, Колесо для пасов'я передачі, Шлях руху плане-ти, Морська промис-лова риба, Оструй-на з'яма, Бальний танець Істинний гриб, Чоловік доньки султана, Параг-вайсь-кий чай, Хмист, Дика аз-яцька кішка, Лінійка з верньє-рами, Автор балети «Жи-зель», Стілець без спинки, З'єдну-вальний пристрій в альпі-нізмі, Керівні дер-жавні органи, Нанос-ний підво-зний вал, Гірська міне-ральна порода, Кріпак, Худож-ник На-полео-на, Амери-кансь-ка папуга, Скла-дова частина бензину, Врятує світ, Кольоро-ве мо-зайне скло, Вигук про не-без-пеку, Стріль-бище, Рос-линні драгли, Все-вишний, Свя-щенний птах єгиптян, Кня-зівське воло-діння, Штани з дон-ни, Припра-ва до страв, Спор-тивна спор-уда, Причи-на черво-ного кольору лакмусу, Шлях з до-ни, Припра-ва до страв.

Справи приватні

ПРОДАЮ С/Г ТЕХНІКА П. тракторні: обприскувачі 300; 400; 600 л; картоплесаджалку; картоплекопачку; сівалку; розкидач міндобрив; роторну косарку; грабарку; КЗН; культиватор мікрядний; плуги дво-і трикорпусні; капюстану саджалку; фрезу; дискову борону. Кінні: сівалку; косарку; копачку; плуг; грабарку; віялку. Тел.: (067) 288-71-29, (068) 032-53-61.

astramia.com.ua Медичний центр Лікування алкоголізму та куріння Психіатрія, неврологія, рефлексотерапія Народна та нетрадиційна медицина (0352) 51-50-00 м.Тернопіль, вул. Малишка, 2

виданий у 2019 р. Тернопільським вищим професійним училищем №4 імені Михайла Паращука на ім'я Новосад Микола Сергійович.

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ П. загублений диплом кваліфікованого робітника (професія: штукатур, лицювальник-плиточник, маляр), серія та номер K19 006688,

П. втрачений оригінал свідоцтва про право власності на квартиру №31 в будинку №45 по вулиці Князя Острозького в місті Тернополі, виданий міським бюро технічної інвентаризації 21 серпня 1999 року на Чарнош Богдан Іванович, Чарнош Любош Миколаївна, Чарнош Володимир Богданович, Чарнош Сергій Богданович, вважати недійсним.

П. Я, Малиник Андрій Богданович, повідомляю про втрату Атеста та додатка до нього, реєстраційний номер ТЕ 12934175, виданих 20.06.2000 Товстенським професійно-технічним училищем №22 Заліщицького району Тернопільської області. Документи вважати недійсними.

ШУКАЄТЕ КВАРТИРУ? БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ molo.com.ua 050 20 47 663 В. Лучаківського, 6

Поділюся корисною інформацією з тими, хто колись працював у Великобританії і має National Insurance number.

Тел.: (099) 871-78-05, (097) 195-43-12.

Реклама у газеті «Свобода».
Телефон: 0 (68) 932-29-05

Фотоапарат - вірний супутник життя...

Фотожурналіст Іван Пшоняк у ці грудневі дні зустрічає свій черговий і життєвий, і творчий ювілей.

Він народився у мальовничому селі Тудорів, нині Копичинецької об'єднаної територіальної громади, де закінчив школу. Згодом - Терехівлянське культурно-освітнє училище.

У різні роки працював охоронцем, зварником, на пошті. Але найдовше, понад 16 років, фотокореспондентом у газеті "Тернопіль вечірній". У доробку фотомайстра - дві фотовиставки та

безліч цікавих зустрічей. Він співпрацював з різними всеукраїнськими виданнями, газетами "Наш день", "Сільський господар". А також протягом багатьох років і донині - з газетою "Свобода". Його цікаві фотоміти з різних регіонів області часто прикрашають сторінки нашого обласного видання. Особисто мені подобаються його портретні, сюжетні фотороботи. Сам же автор каже, що найбільш близьким до його серця є фоторепортаж. "Тяжію більше до журналістської праці, а робота фотохудожника інколи відходить на другий план", - зазначає пан Іван.

Хоча давно живе у Тернополі, за натхненням їде у рідний Тудорів,

де, на жаль, батьківські могили і порожня хата. Але там його чекають сусіди, а ще садок і город.

Іван Пшоняк зізнався, що любить читати детективи. А ще обожнює йти до людей, до природи, щоб побачити і відчути їх символічним третім фотооком.

3 грудня наш колега-журналіст Іван Миколайович Пшоняк зустрів

60-річний ювілей.

А у ці дні він приймає вітання від своїх найрідніших - дружини Галини, сина Михайла, сестри Марії, а ще від численних друзів-журналістів. Щастя, здоров'я, Божого благословення, творчого натхнення зичимо тобі, наш творчий колега.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Учень Тернопільської музичної школи №2 імені Михайла Вербицького Максим Антонюк займається грою на фортепіано у класі владдачки Віри Гемзи.

Днями юний музикант виборов перше місце на Всеукраїнському двотуровому конкурсі мистецтв "Козацькому роду нема переводу", що відбувся у Києві. Ще однією вагомою перемогою стала найвища нагорода - гран-прі, що Максим отримав на Міжнародному двотуровому конкурсі мистецтв Oscar of talents (Амстердам, Нідерланди).

Гімн України у виконанні тернополянки пролунав у столиці Швеції

30 листопада відома тернопільська журналістка, співачка та волонтерка Ірина Демчук, під час чергового мітингу на підтримку України, виконала Гімн України на головній площі Стокгольма.

Україні. Ми дякуємо Швеції за велику підтримку українського народу. Дякуємо кожному, хто приходить на демонстрації, мітинги, хто підтримує Україну".

Також І. Демчук розповіла, що наша діаспора у Швеції скучила за українською піснею, тому вони дякували усім виконавцям.

Як зазначила Ірина Демчук: "У столиці Швеції щонеділі проводять мітинги солідарності з Україною. Цього дня український славець об'єднав шведів та українців, створивши відчуття спільної солідарності. Учасниками таких заходів є представники української громади, громадські діячі, шведські політики, які висловлюють підтримку Україні в боротьбі проти російської агресії. 30 листопада вони ще раз наголосили, що весь світ не лише має пам'ятати про злочини російських агресорів, а й здійснювати на місцевих санкційні і політичний тиск, водночас допомагаючи фінансово

Дивовижна колекція дизайнерського одягу з... відходів

У Тернопільському педагогічному університеті ім. В. Гнатюка студенти презентували колекцію одягу з ... перероблених побутових матеріалів. Про це повідомили на кафедрі образотворчого мистецтва та дизайну ТНПУ.

Подію провели у мистецькому просторі "Світлиця". У показі взяли участь студенти першого курсу освітньої програми "Дизайн одягу", які вперше пройшли повний цикл створення образу - від ідеї до дефіле.

Керівниками проєкту стали викладачки Наталя Ющак та Олеся Ступка.

Після завершення заходу учасники отримали дипломи про участь у виставці-показі власних моделей.

У межах творчої співпраці студенти освітньої програми "Фотомистецтво та візуальні практики" здійснювали фото- та відеозйомку події.

Акроприсвята чемпіонці

У листопаді мешканка с. Гаї-Шевченківські, Байковецької сільської громади, учениця 7-Г класу ЗОШ № 28 м. Тернополя Маргарита Вербицька на чемпіонаті України з карате здобула дві золоті медалі. Тож з цієї нагоди - акроприсвята.

Медаль, мов зірка, сяє у руках. Аось і ще, і ще... Та їх багато! Радіє серце, усміх на устах. Гарячі перемоги - справжнє свято. О, скільки планів ще, а це - початок. Важким він був - до перемоги шлях, Енергії затрачено чимало. Розчарування, сльози на щоках - Було усе, та ціль завжди тримала. І мить тріумфу з втомою прийшла, Цього не утайти парадне фото. Казали: "диво, всіх перемогла!" А хто казав, що з нею буде просто?

Тарас КОМАРИНСЬКИЙ

«Обіймаю тебе, Україно!»

У Західноукраїнському національному університеті відбулося підбиття підсумків конкурсу малюнків "Обіймаю тебе, Україно!", який спільно організували колектив відділу творчої самореалізації та виховання ЗУНУ й благодійний фонд "Промінь сонця" (керівник Олена Мудра).

Цей конкурс став простором для юнацької творчості, де кожен малюнок - це окрема історія любові до Батьківщини, віри в її силу та мрії про мир. У своїх роботах учасники передали тепло, підтримку, те символічне обіймання країни, яке сьогодні так потрібне кожному українцю.

Особливо важливим є те, що всі створені роботи будуть передані за кордон для подальшої реалізації. А кошти, виручені від продажу, будуть спрямовані на підтримку Збройних сил України, що додає проєкту не лише творчого, а й благодійного змісту.

Під час фінального заходу переможцями конкурсу є студенти: 1 місце - Юлія Душніцька, 2 місце - Анна Ткачук, Софія Проценко, 3 місце - Богдана Масляк, Наталя Татарин. Дівчата отримали солодкі подарунки від профспілкового комітету студентів ЗУНУ.

Конкурс "Обіймаю тебе, Україно!" вкотре довів: творча енергія та небайдужість молоді здатні не лише надихати, а й приносити реальну допомогу тим, хто щодня захищає нашу країну.

Вибороли «золото» вродою і талантом

Танцювальний колектив "Едельвейс" із Великогаївської громади виборов перше місце на фестивалі-конкурсі VIBE FEST у Хмельницькому.

Працює він під керівництвом Анастасії Джафарової. Фестиваль-конкурс VIBE FEST - це хореографічна

подія, яка щороку збирає танцювальні студії та ансамблі з різних регіонів України. Учасники змагаються у сучасних та естрадних танцювальних стилях у кількох вікових категоріях.

У громаді зазначили, що "Едельвейс" активно представляє Великогаївську громаду на культурних заходах і конкурсах, а здобута перемога стала черговим досягненням колективу.

Солом'яний світ його «Золотих фантазій»

У Західноукраїнському національному університеті відбулося відкриття мистецької виставки солом'яних картин Петра Левицького "Золоті фантазії".

Петро Левицький - медичний директор КНП "Тернопільська міська комунальна лікарня швидкої допомоги", майстер народної творчості, перший на Тернопільщині, хто впровадив 3D-методику об'ємної візуалізації солом'яного мистецтва. Його роботи експонують на всеукраїнських та міжнародних виставках, а сьогодні отримали можливість зазвучати по-новому - у стінах факультету, з яким автора пов'язує багаторічна співпраця.

Подія зібрала студентів, викладачів, партнерів і гостей університету, адже автор виставки - не лише талановитий митець, а й активний стейкхолдер Класичного університету Тернополя, багаторічний партнер факультету та випускник спеціальності "Менеджмент" освітньої програми "Менеджмент закладів охорони здоров'я".

З вітальними словами виступив декан факультету економіки та управління Андрій Коцур, який вручив авторові подяку ректора університету та наголосив на важливості партнерства й взаємодії університету з фахівцями різних галузей, зокрема з тими, хто поєднує управлінську, медичну та творчу діяльність.

До привітань також долучився і професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Михайло Шкільняк, який розповів, як

з'явилася ідея цієї виставки та подякував автору за внесок у культурний простір університету.

У своєму виступі Петро Левицький розповів про шлях у мистецтві, символіку солом'яних композицій та особливу техніку роботи з природним матеріалом, який у його руках перетворюється на "Золоті фантазії".

Мистецьку атмосферу заходу доповнила пісенна композиція у виконанні учасниці творчих колективів ЗУНУ Злати Клепач, подарувавши гостям теплий, мелодійний виступ. Ведучим заходу був Дмитро Худик.

Виставка "Золоті фантазії" діятиме в корпусі №3 Західноукраїнського національного університету до кінця грудня. Усі охочі можуть оглянути роботи, поспілкуватися з автором та відкрити для себе красу солом'яного мистецтва.